

Č.j.: ZŠaMŠBezhranic/398/2023/SKLEN

## **Základní škola a Mateřská škola Bez hranic**

Malcova 171, 270 64 Mšec

# **Strategie systémového řešení primární prevence rizikového chování ve škole**

*Školní rok: 2023 – 2024*



ZŠ a MŠ  
BEZ HRANIC

**Zpracovala:**  
Mgr. Hana Sklenářová  
školní metodik prevence  
ZŠ a MŠ Bez hranic

## Obsah

[Strategie systémového řešení primární prevence rizikového chování ve škole](#)

[Preventivní program](#)

[Hodnocení preventivního programu za šk. r. 2022/23](#)

[Školní řád](#)

[Školní vzdělávací program](#)

[Program proti šikaně](#)

[Sankční řád](#)

### Seznam příloh:

**Příloha č. I** [Seznam institucí zabývajících se primární prevencí](#)

**Příloha č. II** [Literatura pro oblast školního šikanování](#)

**Příloha č. III** [Webové stránky organizací majících vztah k prevenci](#)

**Příloha č. IV** [Záznamový formulář pro učitele k evidenci rizikového chování ve třídě](#)

**Příloha č. V** [Záznamový formulář o nahlášení - zjištění šikany nebo ublížení](#)

**Příloha č. VI** [Záznamový formulář k zaznamenání výpovědi žáka při šikaně  
nebo ublížení](#)

# Strategie systémového řešení primární prevence rizikového chování ve škole

*Jedná se o dlouhodobou preventivní strategii naší školy v oblasti rizikového chování přizpůsobenou struktuře, možnostem školy, kulturním a sociálním vazbám okolí. Tato strategie se snaží oddalovat a bránit výskytu rizikového chování a zvyšovat schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí.*

## Nástroje strategie

1. Preventivní program
2. Hodnocení preventivního programu
3. Školní řád – viz.

<https://www.skolabezhranic.cz/msec/wp-content/uploads/2017/08/20200224072043641.pdf>

příloha ke školnímu řádu-

<https://www.skolabezhranic.cz/msec/wp-content/uploads/2019/11/20191127112429617.pdf>

4. Školní vzdělávací program –

[https://www.skolabezhranic.cz/msec/wp-content/uploads/2017/08/%C5%A0VP-ZV-Z%C5%A0-a-M%C5%A0-Bez-hranic19\\_20.pdf](https://www.skolabezhranic.cz/msec/wp-content/uploads/2017/08/%C5%A0VP-ZV-Z%C5%A0-a-M%C5%A0-Bez-hranic19_20.pdf)

5. Program proti šikaně
6. Sankční řád

## Cílová skupina:

- žáci
- pedagogický sbor
- rodiče a veřejnost

## Dlouhodobé cíle:

Vyplývají ze soustavného mapování situace v naší škole, skladby žáků, z aktuální situace ve škole i blízkém okolí, z výsledků anket a dotazníků, SWOT analýzy, rozhovorů se žáky i rodiči a ze vzájemné komunikace mezi pedagogy, ze Záznamového listu pro pedagogy o evidenci rizikového chování ve škole, z hodnocení PP pro loňský školní rok.

### a) SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<b>Lidský potenciál</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Ochota vzdělávat se, ochota ke změnám, kreativní lidé</li><li>• Dobré klima školy - kladný vztah žáků ke škole, vstřícný vztah učitel-žák, učitel-rodíč</li><li>• Taktní vedení školy, podpora učitelů ze strany vedení školy – dostatek příležitostí se realizovat</li><li>• Optimální věkové složení učitelského sboru, mladý kolektiv</li></ul>	<b>Lidský potenciál</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Mladý pedagogický sbor – předpoklady MD</li><li>• Dílčí nedostatky v týmové práci</li><li>• Zhoršená komunikace mezi jednotlivými pracovišti (odloučená pracoviště)</li></ul> <b>Materiální vybavení</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Malý prostor v tělocvičně i na pracovišti - Tuřany, Mšec</li></ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kvalifikovanost pedagogického sboru</li> <li>• Všestrannost učitelů umožňující uspokojit velké množství zájmů žáků i rodičů</li> <li>• Ochota pracovat i nad rámec běžných povinností – mimoškolní akce</li> </ul> <p><b>Materiální vybavení</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Škola funguje v systému skolaonline</li> <li>• Dobrá vybavenost školy – nový nábytek v učebnách, interaktivní tabule v učebnách</li> <li>• Dostatečný počet pomůcek</li> <li>• Počítačová učebna, počítače navíc ve třídách</li> <li>• Žákovská, učitelská knihovna</li> <li>• Vybavení CD</li> <li>• Tělocvična</li> <li>• Školní družina</li> <li>• Relaxační koutky (ve třídě, ve škole)</li> <li>• Pěkná výzdoba školy a tříd</li> <li>• Čisté prostředí</li> <li>• Možnost stravování ve škole</li> </ul> <p><b>Pedagogický proces</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dobré klima školy – důvěra, partnerství, bezpečné prostředí pro žáky</li> <li>• Uplatňování principů týmové spolupráce (pravidla při skupinové práci)</li> <li>• Rozvoj žáků talentovaných i méně nadaných (tomu nahrává právě spojení ročníků, vnímaví žáci se učí „dopředu“ s vyšším ročníkem, slabší žáci se učí i opakováním s ročníkem nižším)</li> <li>• Možnost větší péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami</li> <li>• Realizace mnoha exkurzí, výletů, besed – získávání zážitků, zkušeností</li> <li>• Volbou vhodných metod a aktivit, jejich střídáním se všichni žáci mohou nějak zapojit a prosadit se (realizace osvědčených projektů aj.)</li> <li>• Pravidelné zařazování komunitního kruhu</li> <li>• Respektování vymezených pravidel v rámci každé třídy</li> <li>• Možnost jiné formy klasifikace – slovní hodnocení</li> <li>• Snaha hodnotit to, co má smysl hodnotit</li> <li>• Snaha o rozvoj sebehodnocení žáků</li> <li>• Vedení žáků ke schopnosti vyjádřit a obhájit vlastní názory</li> <li>• Zapojení a využívání počítačové techniky do vyučování (Internet, výukové programy, interaktivní tabule)</li> <li>• Snaha o uplatňování individuálního přístupu k žákům, práce s chybou</li> <li>• Osvojování smysluplných dovedností, které budou žáci v životě skutečně potřebovat</li> <li>• Dobře fungující psychohygienické faktory (pitný režim, relaxace o přestávkách)</li> <li>• Snaha o partnerský přístup mezi žáky, učiteli a rodiči</li> <li>• Spoluúčast žáků na životě školy, na jednotlivých projektech, tématech výuky apod.</li> <li>• Respekt k potřebám jedince, jeho rodiny, jejich problémům apod.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Chybí školní hřiště</li> <li>• Výuka v několika budovách – přebíhání pedagogů ZŠ Mšec</li> <li>• Systém skolaonline</li> </ul> <p><b>Pedagogický proces</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Obtížné vzdělávání celého kolektivu školy – časté suplování</li> <li>• Někdy převažuje motivace známkami (na rozdíl od vnitřní motivace žáka)</li> </ul> <p><b>Ostatní faktory</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Někteří rodiče mají ještě zkreslené představy o změnách obsahu vzdělávání ve škole, ne vždy se okamžitě daří získat je pro nové věci, přestože se jedná o prospěch jejich dětí</li> <li>• Nedostatečná dostupnost služeb v oblasti preventivních programů (finanční zátěž pro rodiče)</li> </ul>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> <li>• Provázanost MŠ a ZŠ – usnadněný přechod do 1. ročníku</li> <li>• Ujasněná dlouhodobá koncepce školy</li> </ul> <p><b>Ostatní faktory</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nabídka dalších aktivit a činností pro žáky i pro rodiče a širokou veřejnost</li> <li>• Prezentace školy, budování pozitivního image (webové stránky, školní časopis, publikování v místním zpravodaji, akce pro veřejnost, účast na soutěžích, výstavách, přehlídkách)</li> <li>• Aktivní zapojení rodičů do života školy, do mimoškolních akcí</li> <li>• Možnost účasti rodičů ve vyučování</li> <li>• Rušení bariér mezi školním prostředím a veřejností, úzká vazba na místní komunitu</li> <li>• Fungující Školská rada</li> </ul>	
<p><b>Příležitosti</b></p> <p>Spolupráce se vzdělávacími institucemi, zejména v oblasti nových vyučovacích metod, poznatky z psychologie, práce s audiovizuální a výpočetní technikou)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Spolupráce se sponzory</li> <li>• Získání finanční dotace v grantovém projektu</li> <li>• Finanční zabezpečení ze strany zřizovatele</li> <li>• Spolupráce s rodiči (ochota podílet se na drobných opravách)</li> <li>• Vnější evaluace školy – výsledky dětí ve srovnávacích testech Kalibro, Scio, Cvrček...</li> <li>• Spolupráce s plně organizovanými školami (zpětná vazba, úspěšnost žáků)</li> <li>• Spolupráce s PPP a SPC Kladno, Rakovník, SVP Slaný</li> <li>• Spolupráce s bývalými žáky naší školy – nyní již dospělými lidmi</li> </ul>	<p><b>Rizika</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Odchod kvalifikovaných pracovníků</li> <li>• Úbytek žáků z objektivních příčin</li> <li>• Přetížení pedagogů</li> <li>• Nedostatečná podpora učitelů ze strany některých rodičů</li> <li>• Nedostatek finančních prostředků na opravy a údržbu budovy školy</li> <li>• Nepochopení strategie školy části veřejnosti</li> <li>• Neustálé změny, nové vyhlášky a pokyny</li> <li>• Špatná dopravní dostupnost mezi jednotlivými pracovišti školy – chybí školní autobus pro svoz žáků</li> <li>• Morální nedocení pedagogické práce</li> </ul>

## Dlouhodobé cíle zaměřené na žáky

### a) předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování

- záškoláctví
- šikana, násilí
- divácké násilí
- kriminalita, delikvence, vandalismus
- rasismus, xenofobie
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky)
- onemocnění HIV/AIDS a dalšími nemocemi šířícími se krevní cestou
- poruchy příjmu potravy
- netolismus (virtuální drogy) a patologické hráčství (gambling)
- negativní působení sekt
- rizikové sporty
- nevhodné chování k pedagogům
- vzájemná netolerance a nerespektování jeden druhého

### b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech

- domácího násilí
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání

- ohrožování výchovy mládeže
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

### c) další cíle

- naučit děti odolat tlaku vrstevníků ve smyslu prosazení vlastního názoru, pocitu odmítnutí se zadostiučiněním
- naučit děti nést odpovědnost za své jednání, plnit povinnosti s vědomím svých práv
- učit žáky využití vlastního volného času s odkazem na kroužky, sportovní oddíly, kulturní činnost, další vzdělávání, záliby apod.
- vytváření pozitivní atmosféry a podmínek, které nedávají příčinu vzniku RCH

## Dlouhodobé cíle zaměřené na rodiče a veřejnost

### a) informační servis pro rodiče

- seznámení s preventivní strategií školy
- seznámení se školním řádem, vnitřním řádem ŠD
- web stránky školy (poradenské pracoviště)
- poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládání rizikového chování u dětí
- informační nástěnky v budovách jednotlivých pracovišť

### b) aktivní formy spolupráce s rodiči

- zapojení rodičů a veřejnosti do prevence rizikového chování
- spolupráce s rodiči a veřejností
- navázání pozitivních vztahů rodiče x škola
- navázání pozitivních vztahů veřejnost x škola
- kvalitní práce třídních učitelů směrem k rodičům
- školní akce určené pro rodiče s dětmi
- vstřícná a oboustranná komunikace mezi školou a rodiči
- aktivity pro rodiče a veřejnost

### c) pasivní formy spolupráce s rodiči

- písemná sdělení rodičům
- distribuce informačních materiálů

## Dlouhodobé cíle zaměřené na pedagogický sbor

- informovanost všech pedagogických pracovníků o preventivní strategii školy – vzdělávání pedagogů v oblasti prevence rizikového chování - průběžné školení metodika prevence v oblasti prevence
- umění rozpoznání a řešení rizikových projevů v chování žáků
- rozvíjení vzájemných pozitivních vztahů mezi pedagogy, pedagogy x žáky x rodiči
- systém komunikace mezi pedagogy – pravidelná setkávání
- spoluúčast třídních učitelů na preventivní strategii školy
- v rámci prevence aktuální doplňování publikací v učitelské knihovně
- v rámci načerpání duševních sil, rozvojem pozitivním vztahů mezi pedagogy a upevňování vztahů v pedagogickém sboru – realizace společných kulturních a sportovních akcí mimo školu
- spolupráce, konzultace a besedy s PPP, SVP, OSPOD, Policie ČR, Armáda ČR, Hasiči...

## **Metody a formy práce k dosažení cílů u žáků**

- stanovení a dodržování vztahových pravidel třídy
- seznámení s řádem školy, ŠD formou s ohledem na věk dětí
- interaktivní formy práce
- diskuse, dramatizace, sociálně psychologické aktivity, rozvoj komunikačních dovedností, sociální a inscenační hry
- nácviky chování v konkrétních krizových případech např. „Co udělám, když ... ?“
- skupinové formy práce vedoucí ke kvalitě mezilidských vztahů
- pestrost volnočasových školních i mimoškolních aktivit
- třídní aktivity rozvíjející vztah učitel - žák
- projektové vyučování /Zdravé zuby, Den zdraví, Den evropských jazyků, Den s rodiči, Den vody, Den Země atp./
- spolupráce s Policií ČR, Hasiči, Záchranou službou, CDP, SVP, PPP, DDM Ostrov, DDM Rakovník
- meziškolní sportovní a jiné aktivity
- nabídka volnočasových aktivit v regionu
- intervenční krátkodobé i dlouhodobé programy
- hromadné akce v rámci prevence

## **Metody a formy práce k dosažení cílů u pedagogů**

- seznámení pedagogů se Strategií systémového řešení primární prevence rizikového chování v naší škole
- průběžné informování o aktuálním dění ve škole formou každodenní komunikace mezi pedagogy
- informovanost pedagogů o aktuálním dění na nástěnce ve sborovně školy - denně
- pedagogům je k dispozici Krizový plán školy ve sborovně školy
- možnost využití knih týkající se prevence v učitelské knihovně

## **Metody a formy práce k dosažení cílů u rodičů**

- informovanost rodičů a veřejnosti o strategii rizikového chování školy
- aktivní zapojení rodičů do příprav a realizací aktivit školy /volnočasové aktivity/
- seznámení rodičů s tradicemi školy – webové stránky školy
- informovanost rodičů formou - ŽK, deníčky, webové stránky školy, školní systém ŠOL, vývěsní tabule ve škole, OÚ a jednotlivých obcí
- konzultační hodiny pro rodiče
- pravidelné třídní schůzky
- aktivity v rámci volného času pro rodiče a děti a veřejnost
- účast žáků na aktivitách OÚ – Vítání občánků, Vánoční trhy, Mšecké slavnosti atp.
- zapojení veřejnosti při sběrových aktivitách žáků
- Den otevřených dveří
- funkčnost Školské rady

## Preventivní program pro školní rok 2023/24

Preventivní program je konkrétní dokument naší školy, zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj sociálně komunikativních dovedností. Je založen na vlastní aktivitě žáků, pestrosti forem preventivní práce s žáky a zapojení celého pedagogického sboru, rodičů i veřejnosti. Je zpracován na období jednoho školního roku, zodpovídá za něj školní metodik prevence, podléhá kontrole České školní inspekce, je pravidelně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti je součástí výroční zprávy. Na tvorbě a realizaci PPS se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci. Garantem programu je ředitel školy.

### a) Základní informace o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola a Mateřská škola Bez hranic Malcova 171 270 64 Mšec	IČO: 02413612 Internetová adresa: <a href="http://www.skolabezhranic.cz/">http://www.skolabezhranic.cz/</a>
Jméno a příjmení ředitele	Milan Dvořák, Mgr.	
Telefon na ředitele	736 472 811, 723 153 881	
E-mail na ředitele	dvorak@skolabezhranic.cz	

Jméno a příjmení školního metodika prevence	Hana Sklenářová, Mgr.	
Telefon	604 719 245 – sborovna 2.stupeň	
E-mail	sklenarova@skolabezhranic.cz	
Specializační studium	Ano	

Jméno a příjmení výchovného poradce	Hana Kvapilová, Mgr.	
Telefon	730 157 876	
E-mail	kvapilova@skolabezhranic.cz	
Specializační studium	Ano	

Jméno a příjmení školního psychologa	škola nemá svého školního psychologa	
--------------------------------------	--------------------------------------	--



<b>Základní škola Bez hranic má dvě pracoviště</b>	
<u>Základní škola Mšec</u> se sídlem Malcova č. 171 270 64 Mšec  Ředitel školy: Milan Dvořák, Mgr. Kontakty: tel: 736 472 811, 723 153 881 email: <a href="mailto:dvorak@skolabezhranic.cz">dvorak@skolabezhranic.cz</a>	<u>Základní škola Tuřany</u> se sídlem Tuřany 32 273 79 Tuřany u Slaného  Vedoucí učitelka: Tereza Sachlová, Mgr. Kontakty: tel: 773 130 280 email: <a href="mailto:sachlova@skolabezhranic.cz">sachlova@skolabezhranic.cz</a>

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
<b>ZŠ – I. stupeň - pracoviště Tuřany</b>	5	93 + 14 PT	12
<b>ZŠ – I. stupeň - pracoviště Mšec</b>	5	106	12
<b>ZŠ - II. stupeň</b>	4	80	10
<b>Celkem</b>	14	293	34

## b) Stručná analýza školy

V roce 2014 vznikla svazková škola ZŠ a MŠ Bez hranic spojením tří základních a čtyř mateřských škol. V současné době má svazková škola tři pracoviště – ZŠ a MŠ Mšec, MŠ Srbeč a ZŠ a MŠ Tuřany. První dva roky pracovali v základní škole dva školní metodici prevence na každém pracovišti ZŠ, nyní má škola jednoho ŠMP a tím je Mgr. Hana Sklenářová. Pro analýzu současného stavu ve škole školní metodik prevence zavedl **Záznamový list pro evidenci RCH** ve třídách pro učitele. Pro podrobnou analýzu současného stavu ve škole a zjištění úrovně rizikových jevů u žáků ZŠ využíváme soustavu testů **DORIOS** (dotazník rizikových oblastí skupin). Na základě těchto informací realizujeme programy spec. prevence v dané oblasti.

V uplynulém školním roce bylo jako nejzávažnější projev RCH řešeno přinesení a distribuce nikotinových sáčků na chlapecké toaletě, focení a pořizování videozáznamů mobilním telefonem, posílání nevhodných zpráv a fotografií spolužákům, nevhodné chování mezi spolužáky v rámci třídy, nevhodné chování žáků na WC. Dále bylo řešeno několik případů velkého počtu neomluvených hodin, které bylo kvalifikováno jako záškoláctví. Mezi další řešené případy RCH patřilo podezření ze šikany, vulgární chování, ničení školního majetku a vandalismus a další případy problémového chování jako lhaní a podvody, pomlouvání mezi spolužáky, rvaní se, neplnění školních povinností atp.

Škola též spolupracovala při řešení ničení obecního majetku a vandalismu na zastávce. Všechny tyto případy byly řešeny formou pohovoru se žáky a jejich zákonnými zástupci, případně svoláním výchovné komise, kárnými opatřeními, sníženou známkou z chování.

Učitelé 1. stupně mají aktivity zařazeny do tematických plánů v souladu s ŠVP. Problematikou prevence se nejčastěji zabývají předměty Prvouky, Přírodovědy, Vlastivědy, Českého jazyka a Tělesné výchovy a Informatiky. Žáci jsou vedeni k chápání zdravého životního stylu, dodržování zásad osobního bezpečí formou her, scének, otázek a odpovědí, filmů a besed o nich. Učitelé udržují příznivé psychosociální klima ve třídách.

Na 2. stupni zpracovávají žáci problematiku návykových látek zejména v hodinách Výchovy ke zdraví. Do jednotlivých tříd jsou zváni odborníci k besedám dle plánovaného harmonogramu, který se daří dodržovat, navíc jsou operativně zařazovány besedy, projekty, programy a interaktivní činnosti podle aktuálních potřeb a průběžně docházejících nabídek z oblasti prevence. Škola má dobrou spolupráci s PPP a SPC Kladno, Rakovník a SVP Slaný. Informuje rodiče žáků a žáky samé včetně poskytnutí telefonních čísel, kontaktů na kluby apod. Ve škole funguje Školní poradenské pracoviště pro rodiče a žáky (viz. <http://www.skolabezhranic.cz/msec/index.php/skolni-poradenske-pracoviste/>).

Poradenské služby jsou nabízeny rodičům i žákům a je možné domluvit si individuální konzultace s výchovnou poradkyní školy, školním metodikem prevence a školním speciálním pedagogem. Aktuální informace z oblasti prevence jsou vyvěšeny na webových stránkách školy. Mezi nejčastější riziková prostředí školy patří WC, šatny, chodby, prostory před školou. Pravidla chování jsou přesně stanovena ve Školním řádu.

### c) Cíle prevence na škole

- omezit na minimum stávající výskyt rizikových jevů
- vytvářet pozitivní atmosféru a podmínky, které nedávají příčinu vzniku SNJ
- naučit děti odolat tlaku vrstevníků ve smyslu prosazení vlastního názoru, pocitu odmítnutí se zadostiučiněním
- naučit děti nést odpovědnost za své jednání, plnit povinnosti s vědomím svých práv
- učit žáky využití vlastního volného času s odkazem na kroužky, sportovní oddíly, kulturní činnost, další vzdělávání, záliby apod.
- pokračovat v dobré spolupráci s rodiči
- případné přestupky či problémy žáků řešit operativně, ve spolupráci s rodiči žáků
- podle výsledků testů DORIOS aktivně pracovat a působit zejména v oblasti chování žáků, v oblasti duševního zdraví a sociálních dovedností formou diskusí, besed, dramatické výchovy, skupinové terapie a individuálního přístupu k žákovi
- pedagogické působení podepřít silnými, zdravými oblastmi, zejména kladným vztahem žáků ke škole

### d) Monitoring

- Pozorování výchozí situace – září, evaluace – červen
- Informace od třídních učitelů **Záznamový dotazník pro evidenci RCH ve třídě**
- Informace od rodičů
- Průběžné sledování školního prostředí, citlivé vyhodnocování atmosféry v kolektivech
- Záznamový formulář pro třídní učitele pro evidenci rizikového chování ve třídě
- Soustavu testů **DORIOS** (dotazník rizikových oblastí skupin)
- Schránka důvěry ZŠ Mšec (pravidelná kontrola a monitorování zpráv)

### e) Vnitřní informační zdroje

- webové stránky školy (poradenské pracoviště)
- učitelská knihovna – dostupná literatury v oblasti prevence
- vývěsní tabule ve škole

- informační nástěnky, schránka důvěry

## **f) Vnější zdroje školy – spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi**

Pro školní rok 2023-2024 předpokládáme spolupráci s těmito organizacemi

- PPP , SPC Kladno, Rakovník, SPC Beroun – vyšetření dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- Policie ČR, Hasiči, Armáda ČR, Záchraná služba – besedy
- MŠ Tuřany - organizace společných aktivit pro děti
- OÚ Tuřany, Úřad městyse Mšec – vyřazení žáků 5. a 9. ročníku, vítání občánků
- Ostrov DDM Slaný, DDM Rakovník (pob. Nové Strašecí), SC Nové Strašecí – volnočasové aktivity, Slánská míle, recitační přehlídka Slánka, sportovní turnaje, kurz dopravní výchovy, SVC Labyrint Kladno – preventivní a volnočasové aktivity
- Společnost Scio - poznej své vědomosti, předpoklady
- PhDr. Jitka Řehulková – klinický psycholog, Kladno /312 241 301/
- Mgr. Milena Merklová, Mgr. Dana Šálová, Mgr. Hedvika Satranská – klinický logoped
- Jednota českých matematiků a fyziků ve spolupráci s Katedrou matematiky PdF UP a Katedrou algebry a geometrie PŘF U - Matematický Klokán, Pythagoriáda
- Linka bezpečí [www.linkabezpeci.cz](http://www.linkabezpeci.cz)
- Středisko výchovné péče – Slaný
- Sociální odbor Slaný
- OSPOD Rakovník

## **g) Spolupráce školy s rodiči žáků**

- rodiče mají možnost návštěvy školy a výuky v rámci Dne otevřených dveří
- mají možnost individuálních konzultací s učiteli, VP, ŘŠ, školním metodikem prevence, školním speciálním pedagogem
- v budovách ZŠ je množství nástěnek s informacemi o činnostech žáků
- nejméně třikrát v roce probíhají třídní schůzky rodičů
- rodiče sami pomáhají při školních výletech a exkurzích
- jsou pořádány výstavy, besídky a divadelní představení pro rodiče a veřejnost
- rodiče se podílejí na práci při projektech

## **h) Specifická prevence**

### **Plán školního metodika prevence**

#### **září**

adaptační/seznamovací program: „Poznáváčka“, třídní učitel (1. třídy + 6.třída)  
1.týden září (program zaměřený na stmelení nového kolektivu, seznámení s TU, se stylem výuky na 1. resp.2.st.ZŠ atp...)

preventivní program: „Náš tým“ – program, poučení, debata, týmové aktivity – vhodné chování, školní řád, týmová spolupráce, respektování se

(zaměřeno na vytvoření a udržení příznivého klima třídy, utužení kolektivu, lepší poznání spolužáků, budování kladného vztahu s učiteli) třídní učitel (celá škola) 1.týden září

### **říjen**

preventivní program: „Kdo je to“ - poučení, debata, zkušenost (zaměřeno na možnost setkání s cizím člověkem, který chce žáky někam vylákat, popř. na situaci, kdy žáka podezřele sleduje cizí člověk)  
TU ve spolupráci se ŠMP (celá škola)

### **listopad**

projektová výuka: „Bezmobil“ - program, poučení, debata (zaměřeno na uvědomění si rozdílu mezi efektivním využíváním času a zaháněním nudy, kolik času žáci tráví ve společnosti elektroniky)  
TU ve spolupráci se ŠMP (celá škola)

preventivní program „Šikana kolem nás“ - debata, poučení (co je to šikana, kde a proč se děje, jak se bránit a jak jí zabránit, co dělat, aby vůbec nebyla, rozdíl mezi šikanou a šikádlením) TU ve spolupráci se ŠMP (celá škola)  
+ 9. třída – film ( zpracování skutečné šikany – co se vlastně stalo, příčiny a následky) ŠMP

### **prosinec (kdykoli v I. pololetí)**

preventivní program (dle aktuální nabídky preventivních programů )  
( popř. program ŠMP ve spolupráci s TU ) (celá škola)

projektová výuka: „Filmový klub“ TU ve spolupráci se ŠMP (6. - 9.třída)

### **leden**

preventivní program: „Závislosti a my“ ŠMP (6. - 9.třída)

**leden – březen** Testování žáků Dorios, ŘŠ (vybrané třídy )

**leden – duben** preventivní program „Šikana a kyberšikana“ , ŘŠ (vybrané třídy)

### **březen (kdykoli v II. pololetí)**

preventivní program (dle aktuální nabídky preventivních programů )  
( popř. program ŠMP ve spolupráci s TU ) (celá škola)

### **duben**

preventivní program: „Násilí kolem nás“ ŠMP (6. - 9.třída)

projektová výuka: „Den bez ruky“ - vážím si svého těla  
TU ve spolupráci se ŠMP (celá škola)

### **květen**

preventivní program: „Protidrogový vlak“ - nástrahy drog, příčiny a následky jejich užívání – procházka vlakem se zážitky, ukázky, film, příběh org. Revolution train ve spolupráci se ŠMP (7. - 8.třída)

### **červen**

Sportem proti drogám – zdravý životní styl; sportovní odpoledne – „kdo si hraje nezlobí“  
 ŠMP , TU společně s vyučujícími TV (celá škola)

## **i) Nеспецифická prevence**

**Zájmové a další aktivity organizované školou (2023/2024):**

<b>ZŠ Mšec</b>
Předmět speciální pedagogické péče, Mgr. Pavlína Bílková (vybraní žáci I.st.)
Předmět speciální pedagogické péče, Mgr. Pavlína Skleničková (vybraní žáci II.st.)
Příprava na střední školy z Čj, Mgr. Kristina Kačmarská (pro žáky 9. třídy)
Příprava na střední školy z M, Mgr. Hana Sklenářová (pro žáky 8. - 9. třídy)
Žurnalistický kroužek, Mgr. Milan Dvořák (pro žáky 6. - 9. třídy)
Pohybové hry, Mgr. Hana Sklenářová, Mgr. Zdeňka Landová (4.- 6. třída)
Keramický kroužek, Mgr. Dana Lukáčová, Mgr. Pavlína Bílková (žáci 3. – 4. třída)
Šikulové, p. Dana Rosenreiterová (1.- 6. třída)
Hravá angličtina, Dagmar Dvořáková, DiS (1.,2.třída)
Kroužek Zumba, p. Petra Birnbaumová (žáci I. stupně)
Kroužek Duha Maják, Mgr. Pavlína Skleničková (děti MŠ a žáci 1. - 6. ročníku)
Fotbal, zástupce TJ Sokol Mšec
<b>ZŠ Tuřany</b>
Předmět speciální pedagogické péče, Mgr. Pavla Kolářová (vybraní žáci)
Pohybové hry, Zumba, p. Petra Birnbaumová (1. - 5. třída)
Šikulové, p. Petra Birnbaumová (1. - 5. třída)
Keramika, p. Petra Birnbaumová (1. - 5. třída)
Míčové hry, P.Kuchařová (žáci I. stupně)
Veselá věda, Mgr. Pavla Kolářová (3. třída)
Přírodovědný kroužek, Bc. M.Matisová

Žáci školy dále využívají volnočasových aktivit TJ Sokol Tuřany, Mšec, Jedomělce - oddíly kopané, zájmové útvary organizované DDM Ostrov Slaný a Rakovník (pobočka Nové Strašecí), Sportovním centrem Nové Strašecí a Základní uměleckou školou Slaný a Nové Strašecí. Pracoviště Mšec nabízí prostory tělocvičny k dalším volnočasovým aktivitám: Zumba, tanec, aerobic, pohybové hry a relaxační cvičení – paní Petra Birnbaumová.

## **j) Obsah prevence ve vzdělávacím procesu**

**Klíčové vyučovací oblasti jsou**

- *oblast zdravého životního stylu* – výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohybová aktivita
- *oblast společenskovední* – formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- *oblast přírodovědná* – biologie člověka, fyziologie, chemie
- *oblast rodinné a občanské výchovy*

- *oblast sociálně právní* – postoj společnosti ke společensky nežádoucím jevům, práva dítěte apod.

### **k) Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech**

- Výchova ke zdraví
- Výchova k občanství
- Informatika
- Přírodopis
- Vlastivěda, Přírodověda, Prvouka
- Český jazyk
- Výtvarná výchova
- Tělesná výchova

### **l) Znalostní kompetence žáků**

#### **1. – 3. ročník**

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužívání léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví
- vědí, co znamená zdravý životní styl

#### **4. – 5. ročník**

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a týkající se užívání a šíření drog
- dokáží rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- mají povědomí o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování, ...), je protiprávní

#### **6. – 9. ročník**

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky
- znají vhodné způsoby komunikace v různých situacích
- umějí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- dokáží zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace a duševní hygieny
- vědí, že zneužívání dítěte je trestné
- dokáží diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek

- vědí, kde hledat odbornou pomoc
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umějí o nich diskutovat

Cílem výchovně vzdělávacího působení je **dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života** v míře přiměřené jeho věku. Důraz musí být kladen na podnětné sociální klima školy (rozvoj úcty, důvěry, snášenlivosti), vytvářené za spoluúčasti žáků a pracovníků školy, dále na zdravé učení (smysluplnosti, přiměřenosti, motivace a hodnocení), otevřené partnerství (otevřené vztahy s rodiči a veřejností) a pracovní prostředí (pohybové aktivity, režim dne, zdravá výživa).

### **m) Propagace**

- regionální tisk
- nástěnky ve školách
- informační letáky z PPP Kladno, Rakovník, nabídky aktivit PPP
- vlastní informační letáky školy
- akce ve spolupráci s OÚ Tuřany, Ú městyse Mšec
- školní projekty s účastí všech (většiny) žáků a s asistencí rodičů
- zápisy do žákovských knížek, Školy OnLine
- systematická práce ve vyučovacích hodinách
- třídní schůzky
- školní prezentace
- školní výstavy
- školní webové stránky

### **n) Rozpočet**

Škola nemá finanční prostředky specificky určené na primární prevenci. Případné náklady jsou hrazeny z rozpočtu školy a rodiči.

### **o) Evidence a efektivita**

- zhodnocení PPŠ za uplynulý školní rok
- Výroční zpráva školy
- informace zřizovateli školy
- informace Školské radě
- pravidelné záznamy již realizovaných programů ve Škole OnLine
- sledování účinnosti PP podle naplnění počtu plánovaných akcí, podle počtu zúčastněných žáků, zapojení rodičů, subjektivní spokojenosti dětí a učitelů s akcí, podle přínosu pro následující činnost či výuku

Konkrétním měřítkem výskytu rizikového chování u žáků naší ZŠ (a tím i odhalením efektivitu PP a veškeré preventivní činnosti školy) bude následně prováděný test DORIOS podle časového harmonogramu, který buď potvrdí stávající příznivou situaci v oblastech rizikového chování, nebo poukáže na narůstající nebezpečí či rizikovou oblast u jednotlivých tříd i jednotlivců.

### **p) Efektivita**

V rámci možné měřitelnosti hodnotíme jednotlivé programy



- a) kvantitativní hledisko
- počet programů
  - počet účastníků (dívky/chlapci; věkové složení)
  - délka programu; celkový čas prevence
- b) kvalitativní hledisko
- kvalifikace realizátorů programů/odbornost
  - subjektivní hodnocení účastníků
  - subjektivní hodnocení lektora
  - subjektivní hodnocení pedagoga (je-li přímo přítomen)

ústně – rozhovor, porada pedagogického sboru  
písemně – dotazník, soutěž, téma pro slohovou práci

## Hodnocení PP pro školní rok 2022/2023

V letošním školním roce bylo uskutečněno více než 150 aktivit (viz Výroční zpráva o činnosti svazkové školy 2022/2023), souvisejících s výukou a prevencí RCH. **Primární prevence RCH** probíhala především formou různých školních akcí, mezi které patří realizace konkrétních preventivních aktivit a programů a dále školní výlety, vycházky, exkurze, tematické výlety, návštěvy kin a divadel, projektové vyučování, pochodová cvičení, sportovní akce, dopravní výuka, soutěže a olympiády v rámci jednotlivých předmětů atp. Taktéž probíhala i ve formě volnočasových aktivit organizovaných školou a dalšími organizacemi ve formě kroužků atp.

Mezi nejvýznamnější akce, které se podařilo zrealizovat, patří již tradiční Olympiáda dětí a mládeže (5.ročník) a Škola v přírodě (2022). Obě tyto akce jsou organizovány pro celou školu a setkávají se s velkým pozitivním ohlasem mezi žáky i jejich rodiči.

### Specifická prevence

#### Realizované preventivní programy a jejich hodnocení

Třída	Preventivní aktivita - název	Realizátor	Měsíc
celá škola	„Třídnické dny“ (ZŠ Mšec, ZŠ Tuřany) <i>hodnocení: Program probíhal během prvního školního týdne. V rámci třídních hodin jednotliví třídní učitelé s žáky probírali různá témata, kde žáky motivovali ke spolupráci a respektování nejen mezi sebou, ale i mezi ostatními v rámci školy i mimo ní. Žáci si uvědomují důležitost spolupráce a vypomáhání.</i>	TU, ŠMP	9
4. - 9.	VZPoura úrazům <i>hodnocení: Ve škole byli přítomni „vozičkáři“, kteří žákům nejdříve přednášeli a poté s nimi debatovali o dané</i>	VZP, ZŠ	9



	<i>problematicke. Spousta nových a zajímavých informací děti zaujala, zároveň si uvědomili důležitost zdraví a péče o něj. Velmi poučné.</i>		
4. - 9.	Výchova demokratického občana <i>hodnocení: Jak probíhají volby a co s tím vše souvisí, jaké má mít kandidát vlastnosti? Žáci debatovali, vytvářeli vlastní volební program a hledali vhodné kandidáty..... Zajímavé a poučné.</i>	PP	9
celá škola	projekt „Den bez aut“ <i>hodnocení: Dokážeme se bez aut obejít? Kdo mohl, zkusil dorazit do školy jinak, někdy to bohužel nešlo. Žáci si uvědomili, že je někdy zbytečné auto použít, kolik lidí jezdí samo v autě, jak zbytečně ničíme životní prostředí, jak jsme pohodlní.</i>	PP	9
celá škola	Uklízíme Bez hranic (Uklid'me Česko) <i>hodnocení: Úklid okolí školy a obce některé žáky nezaujal, ale všichni viděli, jak se někteří špatně chovají ke svému prostředí a jak je nemilé po někom uklízet.</i>	PP	9 / 5
celá škola	Den evropských jazyků <i>hodnocení: Tradiční okruh kolem obce, různorodé skupiny žáků druhého stupně poznávají vybrané státy na stanovištích, na kterých si pro ně deváťáci připravili program. na závěr sladká odměna pro nejlepší. Velmi pěkná akce</i>	PP	9
6. - 9.	RESPEKTuj-me <i>hodnocení: Video, debata, poznání jak se kdo cítí, když se neumíme chovat. Pro žáky velmi poučné.</i>	ŠMP	10
8. - 9.	Veletrh vzdělávání Kladno <i>hodnocení: Žáci se byli podívat na ukázkou některých středních škol, jaké obory školy otevírají a kam mohou dále směřovat po ukončení ZŠ. Velmi přínosné.</i>	TU	10
celá škola	Cizí číslo <i>hodnocení: Přednáška, zkušenosti žáků možné následky. Proč kdo volá a jak se zachovat. na co si dát velký pozor. Poučné pro všechny.</i>	TU, ŠMP	11
6. - 9.	Bez WIFI <i>hodnocení: Pekelný den, kdy nemohu používat svůj telefon. Kdo to vydrží, jak je to pro nás náročné, jak jsme obětí vlastního signálu a co všechno obětujeme.... Velmi poučné</i>	ŠMP	12
6. - 9.	Přátelství x zodpovědnost? <i>hodnocení: Film, debata. Kdo je a není kámoš, kdo mi pomůže a jestli vždycky musí? Poučné.</i>	ŠMP	12
6. - 9.	Tělo, duše, droga?	ŠMP	1

	<i>hodnocení: Film, debata, zkušenosti naše i okolí, kam nás droga zavede a co způsobí nejen tělu, ale i okolí a společnosti. Velmi poučné.</i>		
celá škola	Noc s Andersenem <i>hodnocení: Nocování ve škole s literárním programem. Žáci tuto akci mají velmi rádi.</i>	TU	3,4
6. - 9.	Agrese kolem nás – jak se zachovat <i>hodnocení: Jak se zachovat při setkání s agresorem, když jsme svědky napadení, na co dát pozor.</i>	ŠMP	4
4.T.–5.T	Sportovní program, preventivní program Šikana a kyberšikana <i>hodnocení: diskuze, vnímání žáků, životní příklady</i>	TU, ŘŠ	4
celá škola	Cykloride <i>hodnocení: „Týpek“, který umí s kolem psí kusy...ukázal dětem, co lze dělat na kole, vysvětlil, na co mají dávat velký pozor, jak se chovat bezpečně a zodpovědně. Super akce.</i>	TU	4
6. - 8.	Testování DORIOS <i>hodnocení: Dotazník rizikových oblastí skupin, pomocí kterého probíhá monitorování případných vznikajících potíží jednotlivců i tříd v devíti rizikových oblastech. Z hlediska prevence velmi přínosné a užitečné.</i>	ŘŠ	4
5.–7.M	Interaktivní preventivní program Šikana a kyberšikana <i>hodnocení: diskuze, vnímání žáků, životní příklady</i>	ŘŠ	5
1. - 5.	Bubnování-prevence šikany <i>hodnocení: Přednáška o šikaně, diskuze, zkušenosti, to vše zpestřeno bubnováním. Hezká akce.</i>	Agentura, PP	5
celá škola	Ochrana člověka za mimořádných událostí, cvičný poplach, evakuace školy <i>hodnocení: Žáci viděli film s různou tematikou, související s mimořádnou událostí. Debata a poučení a tom, co se může stát, jak se zachovat. Velmi důležité informace.</i>	PP	5
6. – 9.	Den naruby <i>hodnocení: Devátáci si vyzkoušeli na vlastní kůži roli učitelů. Pochopili, že to je jinak, než se může zdát, někdy nám do smíchu opravdu není..... Velmi poučné pro obě strany.</i>	PP	5
ZŠTuřany	IZS – První pomoc, Policie, psovodi <i>hodnocení: Ukázky, poučení, vyprávění. Velmi zajímavé a poučné.</i>	PP	5
ZŠTuřany	Škola v přírodě <i>hodnocení: Velká akce, kde si všichni znovu vyzkoušeli týdenní pobyt na čerstvém vzduchu, s všelijakými sportovními, pohybovými a vědomostními aktivitami. Nové situace, přátelství, poznání a především utužení týmu.</i>	PP	6

8. - 9.	Kam kráčím <i>hodnocení: Přednáška a krátká videa. Následná debata. Žáci si uvědomili, jak nakládají se svými životy, co všechno nás ovlivňuje, jak riskujeme a jak se chováme. Jaké si můžeme odnášet následky do budoucna a co můžeme pro sebe udělat sami. Poučné.</i>	ŠMP	6
celá škola	5.ODM <i>hodnocení: Tradiční školní akce ve velkém stylu, zkrátka skutečné olympijské dny. Spousta úspěchů a medailí, nové rekordy a překvapení. Nádherné zázemí a množství fanoušků. Vyhrát je příjemné, ale hlavní je se zúčastnit.</i>	ŘŠ	6
1M.-4M.	IZS – Hasiči <i>hodnocení: Mšečtí hasiči ukázali dětem důležitost této profese. Poučení, ukázky, povídání. Velmi zajímavé a poučné.</i>	SDH Mšec, PP	6
6. – 9.	Sportovní dopoledne – Turnaj ve vybíjené <i>hodnocení: Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se. Je potřeba vědět, že sport a volný čas k sobě patří. Fér jednání, týmová spolupráce. Kdo si hraje, nezlobí a hrát se dá i bez telefonu....Poučné.</i>	PP	6
celá škola	Třídnické dny <i>hodnocení: Zhodnocení školního roku, jak se nám dařilo, či nedařilo, co bylo prima a co se nepovedlo. Kdo nám pomohl a kdo překvapil. Prožití několika hodin bez sešitů a učebnic v třídním kolektivu je jiné, než při výuce.</i>	TU , ŠMP	6

### Nespecifická prevence:

### Pedagogická činnost, aktivity a prezentace školy na veřejnosti:

Viz. Výroční zpráva 2022/23 na webových stránkách školy

### Analýza současné situace ve škole

Škola zaměřuje svoji preventivní činnost na konkrétní potřeby žáků a náznaky vyskytujících se negativních (rizikových) jevů v jednotlivých třídách. K jejich odhalování jsou používány certifikované testy **DORIOS** (dotazník rizikových oblastí skupin, realizátor ředitel školy Mgr. Milan Dvořák), které dlouhodobě, systematicky, anonymně a věrohodně monitorují případné vznikající potíže jednotlivců i tříd v devíti rizikových oblastech. Na nejproblematictější z nich (duševní zdraví, sociální dovednosti, využití volného času a vlastní chování respondentů) pak pedagogové po konzultacích na pedagogických radách, s vedením školy a v rámci metodických komisí zaměřují svou pozornost formou skupinové terapie, sezení v kruhu, dramatizace školních situací, individuálních pohovorů s žákem, výchovou k asertivitě a sebeovládání žáků a ke vzájemné komunikaci.

### DORIOS (dotazník rizikových oblastí skupin)

Ve školním roce 2022/23 byly úvodní testy Dorios aplikovány v 6. třídě (24. 4. 2023), následné a srovnávací testy Dorios v 7. třídě (23. 3. 2023) a v 8. třídě (3. 3. 2023). Testování, pro které je nezbytná prezenční účast žáků ve třídě a jejich spolupráce s lektorem, ve školním roce 2020/21 ani ve školním roce 2019/20 nemohlo být realizováno z důvodu pandemie koronaviru. Testování ve školním roce 21/22 již v jarních měsících r. 22 proběhlo a srovnání či posun zjišťovaných výsledků je tedy možný po následném testování v jarních měsících roku 2023, konkrétně u žáků 7. a 8. třídy (dnes již žáků 8.-9.třídy).

Vysoký problémový index vykázali žáci 6.ročníku (26,6%). Na hranici rizikovosti je oblast **duševního zdraví** (35,8%), vyšší hodnoty vykazují oblasti **chování** (33,9%) a **volného času** (32,9%). Nejslabší oblastí je **oblast sociálních dovedností s vysokou hodnotou 38%**, kterou je nutno označit za **rizikovou**.

S uvedenými fakty je třeba pracovat nastavením pravidel, řízenou komunikací, sezením v kruhu, vedením k toleranci, individuálním přístupem, vedením k respektování osobnosti. Pracovat s pojmy: sebeovládání, vlastní vyjádření, místo v kolektivu. Nabízet či doporučovat vhodné volnočasových aktivity. Zejména pracovat na získávání sociálních dovedností a kompetencí žáků.

Rekordní problémový index (z dosud testovaných tříd) zaznamenali žáci 7.ročníku (27,9%), před rokem 27,8%. Mimořádně vysoký index potvrdil pedagogům známou skutečnost, že se jedná o třídu s mnoha problematickými, konfliktními a dominantními žáky, vyhraněnými v sebestředných názorech s nízkou dávkou tolerance ke svému okolí. Vzhledem k vysokému problémovému indexu a vyrovnávající se hodnotě v jednotlivých oblastech **NELZE ŽÁDNOU Z OBLASTÍ OZNAČIT ZA RIZIKOVOU**, což je pozitivní zpráva. Zejména pak mírné zklidnění v loni rizikové oblasti vlastního chování (z 39,4% na 34,7%) a duševního zdraví (z 39,2% na 37,6%), kde žáci sami své potíže identifikují a přiznávají. Značné individuální potíže vykazují 3 žáci (loni 6 žáků!). Pedagogům bylo doporučeno nadále pracovat se třídou zejména nastavením jasných průhledných pravidel a jejich striktnímu dodržování, vedení k toleranci, ústupnosti od nevhodných názorů, potlačení agresivity a verbálního ubližování.

U žáků 8.třídy nelze žádnou z testovaných oblastí označit za rizikovou. Problémový index 18,2% z r.22 mírně vzrostl na 19,55%, ale stále zůstává v běžných normách. V tradičně nejslabší oblasti **chování** (26,7%) došlo ke snížení na 22,1%, což svědčí o mírném zklidnění třídy (dnes již devátáků). Pozornost musíme nadále věnovat oblasti č.1 **volný čas** (z 25,5% na 24,6%), která by mohla být budoucí příčinou následných potíží.

*Výsledky testování budou ve školním roce 2023/24 (jaro 24) dále konfrontovány s následným testováním, které poukáže na VÝVOJ výskytu rizikových jevů v těchto třídách a stanoví následný způsob pedagogické intervence v kolektivech. Úvodní testování (na jaře 24) proběhne u žáků současně 6.třídy.*

S výsledky testování bývají všichni pedagogové seznámeni na pedagogické radě a spolupracují na dalším postupu práce s konkrétní třídou.

Ve školním roce 2022/23 byl realizován interaktivní výukový program (vytvořený ředitelem školy) na téma ŠIKANÁ A KYBERŠIKANÁ v 5.třídě ZŠ Mšec (17.5.23) a v 4. a 5. třídě ZŠ Tuřany (5.4.23). Žáci byli aktivně seznámeni s podstatou, příčinami i následky šikany a zejména kyberšikany, s jejich společenskou a právní identifikací, odlišným náhledem

v různých zemích světa i s hledáním východisek a možných řešení, aniž by žákům cokoli bylo zakazováno či nařizováno. Plodné a četné diskuze vedou k zamyšlení, utřídění vjemů a k vytváření samostatného názoru žáků.

Program již postupně absolvovali všichni žáci II.stupně ZŠ.

Navazující podobný interaktivní program ŠIKANA A KYBERŠIKANA bude realizován ve školním roce 2023/2024 v 5.třídě ZŠ Mšec, v 6. – 8.ročníku ZŠ Mšec. Program bude zaměřen především na kyberšikanu, na zneužívání audiovizuálních technik, internetu **a zejména mobilních telefonů**, jejich společenskou a právní identifikaci.

Mgr. Milan Dvořák, ředitel školy

## **Kvalitativní hodnocení školního roku**

Na základě zpětné vazby od třídních učitelů a metodických porad s pedagogickými pracovníky byly v uplynulém školním roce zaznamenány a řešeny jako nejzávažnější následující projevy RCH: přinesení nikotinových sáčků do školy, přinesení elektronických cigaret a následná ukázka spolužákům na WC, kde došlo i k užití.

Dále bylo řešeno několik případů skrytého záškoláctví, agresivního chování mezi spolužáky.

Mezi další řešené případy RCH patřilo podezření ze šikany, vulgární chování, ničení školního majetku a vandalismus a další případy problémového chování jako lhaní a podvody, pomlouvání mezi spolužáky, nevhodná komunikace prostřednictvím chytrých telefonů, rvaní se, neplnění školních povinností atp.

Škola také řešila mimoškolní aktivity žáků na zastávce a v jejím okolí, kdy docházelo k vandalismu a ničení obecního majetku.

Všechny tyto případy byly řešeny formou pohovoru se žáky a jejich zákonnými zástupci, případně svoláním výchovné komise, kárnými opatřeními, sníženou známkou z chování.

### **Podánilo se:**

1. Uskutečnit množství preventivních aktivit a programů zaměřených na různé projevy a typy . Většina těchto programů byla zdarma, popř. tyto programy hradila škola. Mnoho programů si škola připravila a zorganizovala sama s využitím schopností a znalostí svých zaměstnanců.
2. Zorganizovat velké akce jako „Škola v přírodě“ v ZŠ Tuřany a ODM.
3. Stabilizovat některé třídní kolektivy, které se jevíly jako problematické.
4. Naplánovat a uskutečnit „Rozloučení s vycházejícími žáky“ ve spolupráci z pedagogickými pracovníky a dětmi z MŠ Mšec.
5. Dařila se nám dobrá komunikace a spolupráce s rodiči.
6. Dobrá informovanost pedagogů, rodičů i žáků v oblasti prevence ve škole (web stránky školy, poradenské pracoviště, poskytnutí adresáře poskytovatelů služeb s ohledem na problematiku zvládnutí rizikového chování u dětí, informační nástěnky v budovách jednotlivých pracovišť).
7. Docílit situace, že žáci do školy nenosí energetické nápoje.
8. Začlenit do stabilního rozvrhu II.stupně 1 hodinu předmětu: Etická výchova, kterou je možno kromě preventivních aktivit využívat zčásti i jako třídnickou hodinu.

### **Zatím se nedaří:**

1. Stále je problém získávat více programů z oblasti primární prevence, které by byly finančně přijatelné. Též se zde projevuje problematika dopravní dostupnosti, kdy je nutné na převážnou většinu akcí, organizovaných mimo místo ZŠ objednávat autobusy.
2. Ve spolupráci s rodiči a zástupci obce eliminovat některé projevy RCH mimo školu, především v oblasti zastávky autobusu.
3. Docílit situace, že nebudou žákům prodávány návykové látky (nikotinové sáčky, el.cigarety).
4. Úspěšně spolupracovat s některými rodiči při řešení projevů rizikového chování.

## **Školní řád**

<https://www.skolabezhranic.cz/msec/wp-content/uploads/2017/08/20200224072043641.pdf>

<https://www.skolabezhranic.cz/msec/wp-content/uploads/2019/11/20191127112429617.pdf>

## **Školní vzdělávací program**

[https://www.skolabezhranic.cz/msec/wp-content/uploads/2017/08/%C5%A0VP-ZV-Z%C5%A0-a-M%C5%A0-Bez-hranic19\\_20.pdf](https://www.skolabezhranic.cz/msec/wp-content/uploads/2017/08/%C5%A0VP-ZV-Z%C5%A0-a-M%C5%A0-Bez-hranic19_20.pdf)

## **Program proti šikaně**

Na základě Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j. 22 294/2013-1 vydává škola tento Program proti šikanování. Jeho cílem je upozornit na závažnost šikanování, poskytnout pedagogickým pracovníkům základní informace k prevenci a řešení tohoto vysoce rizikového chování a vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí.

Program proti šikanování je nedílnou součástí Minimálního preventivního programu školy.

### **Čl. 1**

#### **Charakteristika šikanování**

**Šikanování** je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

**Důležité znaky šikanování:** záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepřijemnost útoku, samoučelnost agrese.



*Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.). Například, když se tzv. „poperou“ dva přibližně stejně silní žáci kvůli dívce, která se jim oběma líbí, nejde o šikanování, protože tu chybí nepoměr sil, kdy oběť se neumí nebo z různých příčin nemůže bránit (podrobněji viz metodické doporučení).*

**Kyberšikana je** jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoku pak určuje její závažnost.

*Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování. Termínem kyberšikana neoznačujeme rovněž vzájemné internetové psychické násilí a ani věcný konflikt (i opakovaný) mezi rovnocennými partnery.*

**Od kyberšikany je potřeba odlišovat příbuzné fenomény**, které jsou často s kyberšikanou provázány nebo se s ní částečně překrývají, nicméně samy o sobě označují jiný typ násilného chování. Patří mezi ně například happy slapping, sexting, hoax, spam, cyberstalking, flaming, phishing (podrobněji viz metodické doporučení, příloha č. 7 - Kyberšikana).

## Čl. 2

### **Projevy šikanování**

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu.

**Mezi základní formy šikany patří:**

- **Verbální** šikana, *přímá a nepřímá* – *psychická šikana* (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).
- **Fyzická** šikana, *přímá a nepřímá* (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).
- **Smíšená** šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Podstatnou vlastností šikany je **skrytost**. Ta je dána tím, že často odhalení zejména pokročilé šikany

brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti. Z tohoto důvodů je

důležité umět rozpoznat přímé a nepřímé signály šikany (viz Příloha č. 1).

Při vlastní diagnostice šikany je třeba zkoumat tento fenomén ze tří praktických pohledů - jako **nemocné chování, závislost a poruchu vztahů ve skupině**.

## Čl. 3

### **Odpovědnost školy**

Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny

zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). **Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.**

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat **znaky přestupku nebo trestného činu**, obrací se škola na **Policii ČR**; trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství;
- **dojde-li k šikaně v průběhu vyučování**, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí.
- škola ohlašuje **orgánu sociálně právní ochrany dětí** takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

Z hlediska zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), **může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění** (dále jen „trestných činů“). **Proviněním se rozumí trestný čin spáchaný mladistvým** - § 6 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže):

- vydírání § 175 TZ,
- omezování osobní svobody § 171 TZ,
- zbavení osobní svobody § 170 TZ,
- útisku § 177 TZ,
- těžkého ublížení na zdraví podle § 145,
- ublížení na zdraví §146 TZ,
- vraždy § 140 TZ,
- loupeže § 173 TZ,
- krádeže § 205 TZ,
- násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 TZ,
- poškození cizí věci § 228 TZ,
- znásilnění § 185 TZ,
- kuplířství § 189 TZ,
- pohlavního zneužití § 187 TZ, apod.
- nebezpečné vyhrožování § 353 TZ,
- nebezpečné pronásledování § 354 TZ,
- mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149 TZ.

**Trestné činy ve vztahu ke kyberšikaně:**

Kyberšikana obdobně jako školní šikana sice **není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů:**



- nebezpečné pronásledování (stalking, § 354 TZ) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pociťuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých;
- účast na sebevraždě (§ 144 TZ) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem vyvolat u ní rozhodnutí k sebevraždě;
- porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 TZ) – např. „odposlech“ odesílaného e-mailu;
- porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 TZ), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti;
- pomluva (§ 184 TZ) – např. vytvoření webových stránek zesměšňujících oběť.

**Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření,** se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřizování (§ 366 TZ) či schvalování trestného činu (§365 TZ), v krajním případě i podněcování (§ 364 TZ).

#### Čl. 4

##### **Minimální požadavky na školu pro řešení šikanování**

- ředitel školy se orientuje v metodice, organizaci a právní problematice šikanování;
- škola má vyškoleného alespoň jednoho odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany (zpravidla školní metodik prevence), pracovník pověřený řešením umí kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany a rozhodnout, zda řešení zvládne škola sama nebo zda si povolá odborníka;
- škola spolupracuje s PPP, SVP a dalšími organizacemi a institucemi při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne;
- škola má ve školním řádu zakomponován kategorický zákaz chování mající charakter šikanování a opatření, která se váží k tomuto závažnému porušení školního řádu; učitelé mají pro své hodiny nastavená pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů během vyučování;
- ředitel školy zajišťuje v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách, na vytipovaných rizikových místech v prostorách školy;
- škola do plánu dalšího vzdělávání pedagogů zařazuje i vzdělávání pedagogů zejména pracovníka pověřeného řešením šikany (zpravidla školního metodika prevence) a třídních učitelů v prevenci šikanování; zajišťuje doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování;
- škola podporuje pozitivní vzájemné vztahy mezi žáky (a mezi žáky a učiteli); škola při efektivní realizaci prevence šikanování usiluje o vytváření bezpečného prostředí, podporuje solidaritu a toleranci; podporuje vědomí sounáležitosti; posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy; uplatňuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt; rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince;
- pedagogičtí pracovníci jsou seznamováni metodikem prevence s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní kolektiv; pedagogové pravidelně poučují žáky na začátku školního roku přiměřeně jejich věku dle školou zpracované Osnovy poučení, jejímž obsahem je i seznámení žáků s rysy

šikany, způsobem obrany a s možnými následky tohoto rizikového chování; **za zvlášť nebezpečnou je třeba považovat tendenci podceňovat počáteční projevy šikanování ze strany pedagogických pracovníků;**

- pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka; pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka;
- všichni pedagogičtí pracovníci vnímají vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce; důležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem nebo skupinou předmětů;
- vztahy a chování pedagogických i nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům, ovlivňují chování žáků.

## Čl. 5

### **KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY (postupy řešení šikanování)**

Škola se v řešení rizikového chování opírá o aktuální znění Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních včetně všech příloh (návykové látky – drogy; rizikové chování v dopravě; poruchy příjmu potravy; alkohol u dětí školního věku; syndrom týraného dítěte; školní šikanování; kyberšikana; homofobie; extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus; vandalismus; záškoláctví; tabák; krádeže).

Proškolený pracovník, zpravidla školní metodik prevence, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu. V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, postupuje se podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP, SVP.

Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť – například známky úzkostné poruchy.

#### ***(1) Situace, které zvládne škola sama***

- (a) první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu;
- (b) celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování, RTP – Rámcový třídní program.

#### ***(2) Scénáře, kdy potřebuje škola pomoc zvenku***

- (c) první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu;
- (d) první pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu;
- (e) první pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování;
- (f) celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou.

**Zdroj: „Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování“ (Kolář, 2011)**

#### **ad. (1) (a) Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu**

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
  - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
  - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
  - a. metoda usmíření;
  - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
  - a. efekt metody usmíření;
  - b. oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

#### **ad. (2) (b) Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování**

##### ***A. První (alarmující) kroky pomoci***

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

##### ***B. Příprava podmínek pro vyšetřování***

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

##### ***C. Vyšetřování***

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

##### ***D. Léčba***

metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Zdroj: „Nová cesta k léčbě šikany“ - Kolář M. (2011), Praha: Portál

## Čl. 6

### Výchovná opatření

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:

- udělení výchovných opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy);
- snížení známky z chování;
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu;
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán; dále pracuje s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.)
- škola pracuje i s obětí šikany; v případě potřeby doporučí zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů;
- pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat také s celým třídním kolektivem; je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina).

## Čl. 7

### Spolupráce s rodiči

Škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí a žáků před šikanou, seznamuje rodiče s nekompromisním bojem školy proti šikanování – opětovně vždy na začátku školního roku na třídních schůzkách informuje, že v případě projevů šikany postupuje škola dle daného vlastního Programu proti šikanování, jehož součástí je tzv. Krizový plán a řídí se platnými legislativními dokumenty; svolává výchovnou komisi, jsou informováni zákonní zástupci a dle platných zákonů má škola ohlašovací povinnost vůči některým dalším institucím (jako je např. orgán sociálně-právní ochrany dítěte, Policie ČR apod.)

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědná ředitelka školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací.

## Čl. 8

### Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, eventuálně školního psychologa, školního speciálního pedagoga nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány, zejména:

- v **resortu školství** – s PPP, SVP, speciálně pedagogickými centry (v případě integrovaných dětí na běžných školách);

- **v resortu zdravotnictví** – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie;
- **v resortu sociální péče** – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).

Dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb. je **při poskytování poradenských služeb (tj. také při intervenčních programech) nutné žáky, včetně jejich zákonných zástupců, předem informovat o charakteru poradenské služby. Využívá se tzv. informovaný souhlas** (viz § 1 odst. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.)

Výstupem práce externí odborné instituce by měla být **písemná zpráva s adekvátními informacemi** (§ 1 odst. 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.). Aby byly pro školu informace relevantní, doporučuje se před započítím poradenských služeb dohodnout obsah a rozsah práce.

Poskytování poradenských služeb středisky výchovné péče stanovuje vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost **Policii ČR**. (viz informace MŠMT ČR č. j.: 25 884/2003-24 Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané)

Ředitel školy oznámí **orgánu sociálně-právní ochrany** dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitelka školy zahájí spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

## Čl. 9

### Selhání školy v řešení šikany

V případech podezření nebo již prokazatelných projevů šikany, které nejsou bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně školního metodika prevence či výchovného poradce, je zcela na místě obrátit se na ředitele školy.

Pokud se však projeví nečinnost i ze strany ředitele a postup školy v řešení šikany je nedostatečný, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat stížnost na školu České školní inspekci (dále jen „ČŠI“). Stížnost podaná písemně, osobně nebo v elektronické podobě se přijímá na všech pracovištích ČŠI.

Stížnost je možné adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI, samozřejmě lze podat stížnost i na ústředí tzn. na adresu: Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5, resp. elektronicky na adresu [posta@csicr.cz](mailto:posta@csicr.cz).

Při šetření zřizovatelem a ČŠI je potřeba, aby byl do týmu zařazen specialista na řešení šikany.

## Čl. 10

## Přílohy

1. Přímé varovné signály šikanování
2. Zkrácený popis stadií šikanování
3. Příklady šikanování
4. Informační leták pro žáky ZŠ
5. Pravidla a doporučení pro bezpečné užívání Internetu; Nejčastější zásady počítačové komunikace (materiál pro žáky)
6. Informace pro rodiče
7. Bezpečné užívání internetu – 10 tipů pro rodiče
8. Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
9. Seznam institucí zabývajících se primární prevencí
10. Literatura pro oblast školního šikanování

## Příloha č. 1

### **Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:**

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávisným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

### **Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:**

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Pozn.: Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!



## **Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:**

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo, případně doma krade peníze);
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

## **Příloha č. 2**

### **Zkrácený popis stadií šikanování (Kolář, 2011)**

Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj. První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je se dělají „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi „otloukánka“. Třetí stadium je už klíčové, kdy se vydělí jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

#### **První stadium: Zrod ostrakismu**

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

#### **Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace**

V zátěžových situacích (což může být i školou vytvářené konkurenční prostředí), kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese. Stupňování agrese může být dáno také neřešením předchozí situace ...

#### **Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra**

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich obětmi ti, kteří jsou už osvědčeným

objektem ostrakizování. Třída ví, o koho jde. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“. Svým způsobem platí „raději on, než já“.

### **Čtvrté stádium: Většina přijímá normy**

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. Platí „Buď jsi s námi, nebo proti nám.“ U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

### **Páté stádium: Totalita neboli dokonalá šikana**

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná. Ve čtvrtém a pátém stadiu hrozí reálné riziko prorůstání parastruktury šikany do oficiální školní struktury. Stává se to v případě, kdy iniciátor šikanování je sociometrickou hvězdou. Je žákem s výborným prospěchem, má kultivované chování a ochotně pomáhá pedagogovi plnit jeho úkoly.

## **Příloha č. 3**

### **Příklady šikanování**

#### **1. případ: Zpověď oběti počátečního stadia šikanování**

(doslovný přepis)

- nadávaj mi
- dělaj mi naschvály
- maj na mne poznámky když přijdu po nemoci
- rejpať do mne
- když se učitel rozhoduje koho vyzkoušet, tak mu poradí mne
- když nejsem ve škole říkaj učitelům, co není pravda
- když něco provedou, snaží se to svalit na mne
- když se učitel zeptá jestli někdo má tahák, hned se všichni ozvou, že mám já
- o hodině, když písemka, tak z ničeho nic se ozve, abych neopisoval
- všichni mají strašnou radost, když dostanu špatnou známku
- když jsem služba, tak všichni udělají ve třídě nepořádek
- nepouští mne mezi sebe když si povídají
- když si řeknu o sešit tak řeknou, že ho nemají dopsaný a pak ho pučí někomu jinému
- ve frontě na oběd mne předbíhají
- když je ve třídě smrad tak hned řeknou že jsem si prd
- povyšují se nade mne
- Nic mi nepučí
- když něco udělám, hned to všem řeknou
- plivnou mi na židli a na všechny ostatní, abych si nemohl najít jinou
- na výtvarce si ode mne vezmou štětec a nic mi neřeknou a maj z toho strašnou srandu, když ho hledám
- když v matice někdo počítá na tabuli, tak mu raděj a řeknou mu i výsledky. Ale mně ne.  
Když už mi poraděj, tak špatně
- někdy mi tašku zamknou do skříně a říkaj že od ní nemaj klíč
- když se učitel zeptá kdo chybí tak místo mého jména řeknou nějakou nadávku

**2. případ: „Premiantka třídy“** – za určitých okolností se může stát obětí šikany kterékoliv dítě.



Půvabná třináctiletá dívka, premiantka třídy závodně hrající tenis, se stala terčem kritiky a nemilosti skupiny spolužáků. Nedokázala se zapojit do společné zábavy, snad působila poněkud křečovitě a byla příliš orientována na výkon. To však neopravňovalo zdatného a oblíbeného chlapce, aby jí dlouhodobě fyzicky ubližoval. Jelikož ale ona byla zdatná a odvážná dívka, pokoušela se mu někdy postavit a vrátit mu způsobené příkoří, ovšem proti jeho brutalitě neměla šanci. Schytila od něj tvrdé rány a kopance. Nikdo se jí nezastal. Po takovém střetu často plakala. Rodiče a učitelé se nikdy o jejím trápení nedověděli. Obětí agresivity tohoto „gentlemana“ se krátkodobě staly dvě další dívky s výborným prospěchem. Po příchodu nového žáka, který byl jednoznačně nejsilnější a přitom povahově mírný a jemný, násilí zmíněného chlapce ustalo.

Je zajímavé, že dívka, která se mi s tímto příběhem svěřila a kvůli níž jsem navázal spolupráci s mimořádně obětavou výchovnou poradkyní, si po delší době téměř na nic nevzpomněla. Její bolestivé vzpomínky byly vytěsněny mimo vědomou oblast.

Kolář M. (2005) „Bolest šikanování“, Praha: Portál, 2005

## **Příloha č. 4**

### **Informační leták pro žáky ZŠ**

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál.

Víš o někom, kdo je šikanován, a je ti ho líto.

**PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM, KTERÉMU DŮVĚŘUJEŠ (ŠKOLNÍM METODIKEM PREVENCE, ŠKOLNÍM PSYCHOLOGEM, VÝCHOVNÝM PORADCEM).**

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě.

Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“

Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- Obrat se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
- Svěř se svým rodičům.
- V případě, že nenajdeš odvahu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé

republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

## Příloha č. 5

### Pravidla a doporučení pro bezpečné užívání Internetu

- Vždy respektujte ostatní uživatele. „Nečiň druhým to, co nechceš, aby činili tobě.“
- Nezapomeňte: opatrný internetový serfař je inteligentní serfař.
- Neposílejte nikomu, koho neznáte, svou fotografii a už vůbec ne intimní, nesdělte mu svůj věk.
- Dobře si rozmyslete, co odesíláte a komu.
- Udržujte hesla k e-mailu i jinam v tajnosti, nesdělte je ani kamarádovi.
- Nedávejte nikomu své osobní údaje, adresu ani telefon. Nevíte, kdo se skrývá za monitorem.
- Nevěřte každé informaci, kterou na Internetu získáte.
- Seznamte se s pravidly chatu či diskuse, ať víte, co je zakázáno dělat.
- Když se s někým nechcete bavit, nebavte se.
- Nikdy neodpovídejte na neslušné, hrubé nebo vulgární emaily a vzkazy.
- Nedomlouvejte si schůzku po Internetu, aniž byste o tom řekli někomu jinému (nejlépe alespoň jednomu z rodičů).
- Pokud vás nějaký obrázek nebo e-mail šokuje, okamžitě opusťte webovou stránku.
- Svěřte se (nejlépe dospělému), pokud vás stránky vyděsí nebo přivedou do rozpaků.
- Nedejte šanci virům. Neotevírejte přílohu zprávy, která přišla z neznámé adresy.
- Seznamte se s riziky, která souvisí s elektronickou komunikací.

### Nejčastější zásady počítačové komunikace

- Nezapomínejte, že na druhém konci jsou lidé a ne počítač. To, co napíšete do počítače, byste možná dotyčnému nikdy neřekli do očí.
- Dodržujte obvyklá pravidla slušnosti normálního života. Co je nevhodné v obvyklém životě, je samozřejmě nevhodné i na Internetu.
- Nebud'te zbytečně útoční či agresivní. Nejste středem kybervesmíru. Neočekávejte, že každý hned všeho nechá, jen aby odpověděl na váš dotaz.
- Jste to, co píšete. Ostatní o vás zpravidla nic nevědí (jak vypadáte, co děláte, jaké máte vzdělání a životní zkušenosti). Udělají si o vás obrázek čistě na základě vašich textů – dopisů či příspěvků do diskuse. Vyplatí se věnovat jim patřičnou pozornost, a to po obsahové i formální stránce.
- Zjistěte si taktně, s kým mluvíte. Internet je přístupný lidem z celého světa, a v každé zemi platí jiná morálka. Co je dovolené na americkém chatu, nemusí být dovolené na arabském, a to platí o všech podobných skupinách. Politika, náboženství a podobné problémy by proto měly být diskutovány s maximálním taktem a v mezích slušnosti.
- Berte ohled na druhé. Ne každý má tak dobré internetové připojení jako vy. Někteří se připojují z domu přes vytáčené připojení a draze za to platí. Neposílejte proto zbytečně velké e-mailové zprávy a posílejte-li přílohy, komprimujte je. Při posílání velkých obrázků, např. na diskusní server, využijte funkci náhledu obrázku.
- Nezapomínejte, že váš příspěvek bude čtenáře stát čas a přenosové pásmo. Zodpovídáte za to, že je nebude (nebudou) považovat za vyplývané. Buďte struční. Pište k věci a omezujte balast. Nemáte-li co nového k tématu sdělit, raději nepište vůbec.

- Jasně identifikujte obsah svého sdělení (v položce „Věc“ elektronického dopisu, v nadpisu komentáře apod.), abyste adresátům usnadnili rozhodnutí, zda je pro ně obsah zajímavý.
- Je vhodné psát s diakritikou. Vyvarujete se tak nedorozumění. Nekomolte rodnou řeč. Pokud jste z nějakého důvodu nuceni psát bez diakritiky, snažte se používat správný pravopis.
- Nezveřejňujte nepravdivé, nebo i pravdivé, ale choulostivé informace.
- Pomáhejte v diskusích. Pokud má někdo v diskusi nějaký problém, odpovězte mu, pokud znáte odpověď. Někdo jiný zase pomůže vám. Platí zásada: „Napřed poslouchej, pak piš.“
- Než se v diskusi zeptáte, zkuste se porozhlédnout po existující odpovědi. Použijte vyhledávací službu, podívejte se do archivu konference či na často kladené dotazy a odpovědi. Pokud zopakujete stokrát zodpovězený elementární dotaz, snadno sklídíte podrážděné reakce.
- Respektujte soukromí jiných. Pokud vám omylem přišla zpráva, která vám nepatří, je vhodné ji smazat a taktně upozornit odesílatele na jeho chybu.
- Nešířte hoaxy (anglické slovo hoax označuje podvod, mystifikaci či žert, na Internetu se vyskytuje nejčastěji v podobě falešných varování). Zahlcují Internet. Pokud vám přijde hoax, zdvořile upozorněte jeho odesílatele, že takové jednání je nevhodné.
- Nerozesílejte spam a reklamu.
- Neporušujte autorská práva.

## Příloha č. 6

Vážení rodiče,

žádná škola není zcela imunní proti výskytu šikanování. Proto chceme být připraveni zachytit případné ubližování silnějším slabším hned v počátku a účinně takové bezpráví zastavit. S tímto záměrem jsme vytvořili Program proti šikanování. Jeho důležitou součástí je spolupráce nás pedagogů s Vámi – rodiči. Prosíme Vás proto o pomoc. Kdybyste měli podezření či dokonce jistotu, že je Vašemu dítěti ubližováno, bezprostředně se na nás obraťte (na třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce či ředitelku školy). Vaši informaci budeme brát velmi vážně a situaci budeme odborně a bezpečně řešit.

Děkujeme za Vaši podporu.

Co je dobré vědět:

- mezi základní formy šikany patří **ubližování** slovní, psychické a fyzické
- školy jsou povinny zajistit **bezpečnost žáků**, tedy ubližování mezi žáky předcházet a jeho projevy řešit podle stanovených pokynů pro vyšetřování šikany
- **podle trestního zákona** může šikanování naplňovat skutkovou podstatu trestných činů, při závažných odhaleních škola spolupracuje s Policií ČR a orgány sociálně-právní ochrany dítěte
- **školní řád** jasně stanovuje pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení
- škola se v řešení rizikového chování opírá o aktuální znění metodických pokynů a doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízení včetně všech příloh, má vypracovaný tzv. **Program proti šikanování, jehož součástí je Krizový plán (jak má škola postupovat a řešit šikanování)**
- **spolupráce s rodiči** je nedílnou součástí prevence a odhalování šikanování
- rodiče žáků upozorníme zejména na tyto možné **příznaky šikanování**:
  - *Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.*
  - *Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávalo volný čas, s nímž by telefonovalo apod.*
  - *Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.*
  - *Nechut' jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach.*
  - *Ztrácí chuť k jídlu.*

- *Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.*
- *Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačtinu nebo peníze na svačtinu).*
- *Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“*
- *Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.*
- *Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit, se s tím, co je trápí.*
- *Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.*
- *Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.*
- *Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.*
- *Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).*
- *Dítě se vyhýbá docházce do školy.*
- *Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.*

## Příloha č. 7

### Bezpečné užívání INTERNETU 10 tipů pro rodiče

1. **Zajistěte, aby dítě vědělo, že všechna pravidla chování** při kontaktu s ostatními lidmi jsou stejná jak v reálném životě, tak i při kontaktu s lidmi prostřednictvím Internetu nebo mobilního telefonu. Učte a posilujte pozitivní zásady a pravidla, jak by se s ostatními mělo jednat s respektem a důstojností. Řekněte dítěti, že kyberšikana způsobuje ostatním zranění na duši a bolest v reálném světě stejně jako ve světě online.

2. **Ujistěte se, že vaše škola má vhodný vzdělávací program o bezpečnosti na Internetu.** Ten by neměl pokrývat pouze hrozby sexuálních predátorů, ale také to, jak se preventivně chránit a odpovídat na online obtěžování vrstevníků, jak se prozíravě chovat v interakci s ostatními na sociálních sítích, a jak vypadá zodpovědná a etická online komunikace.

3. **Učte své děti vhodnému chování na Internetu. Seznamte je s pravidly používání Internetu či mobilního telefonu.**

Vysvětlete jim, k jakým problémům může dojít, pokud je moderní technologie zneužita (např. zničení jejich pověsti, dostání se do problémů ve škole nebo s policií). Uvědomte si, že vaše dítě může být jak oběť, tak pachatel. Veďte děti k takovému chování, které bude chránit nejen je, ale také ostatní uživatele.

4. **Bud'te vzorem vhodného užívání moderních technologií.** Neobtěžujte a nevtipkujte o ostatních v online světě, obzvláště pokud jsou nablízku děti. Nepište SMS, zatímco řídíte. Vaše děti se dívají a učí se.

5. **Sledujte aktivity svých dětí, když jsou online. Zajímejte se o to, k čemu vaše dítě mobilní telefon či Internet používá.** Můžete to dělat neformálně (skrže aktivní spoluúčast a kontrolu online zkušeností vašich dětí) a formálně (skrže software). Jaké stránky si prohlíží, zda používá tzv. sociální sítě (Líbímseti, Rajče, Alík, Facebook, MySpace aj.), veřejné chaty, ICQ, Skype atd., jestli někomu posílá své fotky apod. Mluvte s dětmi o tom, co na Internetu dělají, kde si zakládají svůj profil, jaké informace o sobě sdělují. Nerozumíte všem komunikačním technologiím? Děti vám s tím pomohou!

Při tajném sledování svých dětí buďte diskrétní. V opačném případě může vaše činnost způsobit více škody než užítku, protože děti cítí, že jejich soukromí je ohroženo. Mohou pak jít se svým online chováním do naprosté „illegality“ a budou úmyslně pracovat tak, aby před vámi veškeré své akce skryly.

6. **Používejte filtrační a blokační software** jako součást „komplexního“ přístupu k online bezpečnosti. Pamatujte však, že softwarové programy samy o sobě neuchovají děti v bezpečí a nejsou prevencí před kyberšikanou nebo před zpřístupněním nevhodného obsahu. Většina technicky zdatné mládeže umí velmi rychle najít cesty, jak filtry obejít.

7. **Všimněte si varovných znaků toho, že se děje něco neobvyklého, jak se dítě při elektronické komunikaci chová, včetně reakcí dítěte na vaši přítomnost.** Pokud se vaše dítě stane odtažitě nebo naopak posedlé

Internetem, mohlo se stát obětí nebo pachatelem kyberšikany. Podle toho, jak dítě zareaguje, když přijdete do místnosti, lze také leccos vyčíst. Zvláště pokud se snaží „zametat stopy“ – rychle zavírá nějakou stránku či program atd. Tady je však potřeba zohlednit věk dítěte, např. u dítěte v pubertě mohou být tyto reakce naprosto normální, vzhledem k tomu, že vzrůstá jeho potřeba soukromí obecně. Sledujte, jak se dítě projevuje např. po přečtení zprávy. Pátrejte po tom, proč vypadá po použití mobilního telefonu či Internetu sklíčeně, proč s vámi odmítá komunikovat apod. Vaše pozorovací schopnosti jsou v tomto případě velmi důležité, neboť újma, kterou dítě může utrpět, je především psychického rázu. Psychické týrání je velmi těžké rozpoznat, protože není doprovázeno tak zjevnými znaky, jako jsou např. šrámy či modřiny, navíc toto týrání obvykle bývá pro oběť mnohem horší, než kdyby ho někdo mlátil. Změny v chování psychicky týraného dítěte přitom mohou být nepatrné. Všimnout si je proto velmi důležité, protože ne každé dítě je ochotné o svých problémech hovořit. Vy své dítě ale dobře znáte a dokážete poznat, že s ním něco není v pořádku.

**8. Uzavřete s dítětem smlouvu o používání Internetu** (nastavte jasná pravidla), kterou můžete přepracovat i na užívání mobilního telefonu. Dítěti tak bude naprosto jasné, co je vhodné a co ne vzhledem k používání komunikačních technologií. Aby se tento přijatý závazek stále dítěti připomínal, doporučujeme vyvěsit zmíněný dokument na opravdu viditelném místě (např. vedle počítače).

**9. Kultivujte a udržujte se svými dětmi otevřenou a upřímnou linii komunikace.** Tím zajistíte, že za vámi dítě samo přijde pokaždé, když se mu v kyberprostoru stane něco nepříjemného nebo stresujícího. Oběti kyberšikany (a ostatní, kteří ji sledují) musí s jistotou vědět, že dospělí, kterým se svěří, budou konat racionálně a s rozvahou, nikoliv, že situaci ještě zhorší.

**10. Dejte dítěti najevo, že za vámi může přijít s problémem.** Ukažte dítěti, že jste tady pro něj a že se mu s problémem budete snažit pomoci. Při řešení problému postupujte konstruktivně, nevyčítejte dítěti, že se svou vinou dostalo do problému. Snažte se problém rychle vyřešit a využijte ho k takovému výchovnému působení na dítě, které zabrání nebo sníží riziko toho, že se dítě do podobného problému dostane znovu.

## Sankční řád

*Sankční řád ustanovuje procesní postupy pro šetření porušování školního řádu žáky s následujícími pravidly:*

- o každém ústním jednání i vyjádření sepisujeme zápis, který je podepsaný všemi zúčastněnými;
- respektujeme v souladu s ustanovením § 21 školského zákona práva žáků a jejich zákonných zástupců;
- neprodleně a prokazatelně informujeme zákonné zástupce o závažnosti porušení pravidel chování plynoucích ze školního řádu a o možných následcích, jež v daném případě připadají v úvahu;
- podle okolností případu (při požití alkoholu nebo jiných omamných látek) informujeme zákonné zástupce, v závažných situacích je přivolán lékař, Policie ČR a informován orgán sociálně právní ochrany dětí.

### Rozdělení přestupků podle míry rizikovosti

#### ◆ Ničení majetku

Každý je odpovědný za škodu, kterou svým jednáním způsobil. V případě úmyslného poškození nebo zničení školního majetku bude škola vymáhat náhradu škody na tom, kdo ji způsobil (§420a, odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. Občanského zákoníku).

#### **Sankční rozpětí:**

#### **Svévolné poškození majetku školy**

- jednorázové – napomenutí třídního učitele
- opakované – dle počtu případů důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- pokud žák nereaguje na předchozí kázeňská opatření a nadále se podílí na ničení majetku školy, následuje snížený stupeň z chování

#### ❖ **Krádeže**

Zcizit někomu jeho majetek je v České republice považováno za trestný čin nebo přestupek, a to podle výše škody, která byla způsobena (§ 247 zákona č. 140/1961 Sb., §50 zákona č. 200/1990 Sb.).

#### **Sankční rozpětí**

##### **Krádež školního majetku nebo osobního majetku**

- napomenutí třídního učitele, vrácení majetku
- opakované - žák bude potrestán až sníženým stupněm z chování – a to bez ohledu na výši škody, kterou svým jednáním způsobil, nezávisle na policejním šetření
- v případě dobré spolupráce žáka i rodičů můžeme přistoupit k mírnějšímu kázeňskému opatření

#### ❖ **Alkohol, drogy, tabákové výrobky**

Všem žákům je v prostorách školy zakázáno užívat alkoholické nápoje, návykové látky, cigarety a stejně tak je do školy přinášet. Současně není z důvodů ochrany zdraví dovoleno do školy vstupovat pod vlivem alkoholu. V případě, kdy se škola o takovém chování dozví, bude tuto skutečnost hlásit rodičům nebo zákonnému zástupci (§ 7, odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně). V případě, že se o takovém chování škola dozví, je nucena splnit zákonnou ohlašovací povinnost vůči orgánům sociálně-právní ochrany (§10, odst. 4 téhož zákona). Výše uvedené platí i pro školní akce.

#### **Sankční rozpětí**

##### **Užití návykových látek (alkohol, drogy, tabákové výrobky) na půdě školy či školních akcích**

o důtka ředitele školy, snížený stupeň z chování

##### **Distribuce výše uvedených výrobků**

o snížený stupeň z chování

##### **Vstup do školy pod vlivem alkoholu, drog**

o důtka ředitele školy, snížený stupeň z chování

Pozn.: V případě podezření, že žák kouří tabákové výrobky (při obdržení informace, při podezření o volných hodinách), hlásí škola tuto skutečnost rodičům nebo zákonnému zástupci (§ 7, odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.).

#### ❖ **Záškoláctví**

Žáci jsou povinni řádně docházet do školy a řádně se vzdělávat (§22 zákona č. 561/2004 Sb.). Rodiče jsou informováni o způsobu uvolňování a omlouvání žáků (MŠMT 10 194/2002 – 14). Pokud je počet neomluvených hodin vyšší než 25 hodin, hlásíme tuto skutečnost orgánům sociálně-právní ochrany.

#### **Sankční rozpětí**

- dle počtu neomluvených hodin důtka ředitele školy, snížený stupeň z chování
- svévolné opuštění budovy školy – důtka ředitele školy, snížený stupeň z chování



## ❖ Školní násilí

Úmyslné ublížení na zdraví je posuzováno dle závažnosti a opakování.

### Sankční rozpětí

- první selhání – dle závažnosti – napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- opakované ubližování – snížený stupeň z chování

## ❖ Šikana

Školy mají mimořádnou odpovědnost za to, aby předcházely vzniku tohoto problému a aby se s ním odpovědně vyrovnávaly hned od počátku. Při prokázání a řešení šikany postupujeme podle MŠMT 14 514/2000 – 51.

### Sankční rozpětí

- počáteční šikana – podle závažnosti důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- rozvinutá šikana – snížený stupeň z chování

## ❖ Nošení zbraní a předmětů ohrožujících zdraví

Dbáme na ochranu zdraví a bezpečnost osob ve škole.

### Sankční rozpětí:

- přinesení a nepoužití předmětu – napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- použití předmětu – důtka ředitele školy, snížený stupeň z chování

## ❖ Pořizování obrazového a zvukového materiálu (dokumentace) v prostorách školy

Ve škole a na školních pozemcích je zakázáno bez souhlasu ředitele školy fotografovat a pořizovat videozáznamy a audiozáznamy z důvodu zneužití tohoto materiálu.

### Sankční rozpětí

- napomenutí třídního učitele, důtka ředitele školy, snížený stupeň z chování

## ❖ Překročení Školního řádu v méně závažných případech

(nenošení pomůcek, opakované zapomínání domácích úkolů, opakované pozdní příchody, drzé chování, používání mobilního telefonu ve vyučovacích hodinách, nošení zakázaných časopisů, otvírání zakázaných webových stránek, opakovaná porušení Školního řádu, atd.).

### Sankční rozpětí

- odstupňováno dle četnosti a závažnosti – napomenutí třídního učitele, důtka ředitele školy, snížený stupeň z chování

Porušení Školního řádu je prošetřeno okamžitě poté, co škola o tom obdržela informace, ve složitějších situacích nejpozději do 30 dnů. V případech, kdy je navrhováno kázeňské opatření důtky ředitele školy či snížený stupeň z chování, je svolána výchovná komise. Žák (§8, odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb.) i zákonný zástupce se mohou k celé situaci vyjádřit. Členové pedagogické rady poskytují všechny informace, které se k danému problému vztahují, jsou poradním orgánem. O konečném kázeňském opatření rozhoduje ředitel školy.

Ve všech ostatních případech je řešení situace v kompetenci třídního učitele. Celý tento Sankční řád nevytváříme proto, abychom žáky trestali, ale abychom vytvořili jasná pravidla,

kteřá – jak věříme – přispějí k příznivému klimatu ve škole. Žáci jsou seznámeni se Sankčním řádem na začátku školního roku, své námítky mohou kdykoli prezentovat třídním učitelům, metodikovi prevence nebo řediteli školy.

### **Postup řešení přestupků**

- podchycení rizikového chování žáka
- klasifikace stupně rizikovosti (lehké – střední – těžké)
- uvážení četnosti výskytu rizikového chování u žáka (první – opakované – časté)
- další hlediska – věk žáka, prognóza, osobní charakteristika, sociální zázemí
- konzultace s výchovnou poradkyní, metodikem prevence, ŘŠ
- domluva
- informace rodičům
- schválení postupu pedagogickou radou
- udělení výchovného opatření:
  - napomenutí TU
  - důtka TU
  - důtka ŘŠ
- pohovor s rodiči
- realizace výchovného opatření
- snížený klasifikační stupeň z chování
- předání k řešení Policii ČR
- spolupráce s dalšími výchovnými institucemi

### **Rozdělení přestupků podle míry rizikovosti**

Lehký přestupek	míra rizikovosti pro okolí je minimální, škody na majetku nepřekračují 200,- Kč
Střední přestupek	je čitelná oběť – projevy újmy, psychického strádání, škody na majetku se pohybují v rozmezí 200,- Kč až 1 000,- Kč
Těžký přestupek	oběť trpí výrazným poškozením fyzickým či psychickým, škody na majetku překračují 1 000,- Kč

### **Příloha č. I**

#### **SEZNAM INSTITUCÍ ZABÝVAJÍCÍCH SE PRIMÁRNÍ PREVENCÍ**

##### **Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje Pracoviště Kladno**

**Cyrila Boudy 2953, 272 01 Kladno**

- *cyklus seminářů pro pedagogy*
- *vrstevnický program pro třídy ZŠ*
- *metodika zpracování PP a projektu v oblasti prevence sociálně-patologických jevů*

##### **Prevence ve škole o.s.**

**Suchardova 694, 272 01 Kladno**

- *programy specifické primární prevence*

##### **Oddělení krizového řízení a drogové prevence**

**Severní 2952, 272 52 Kladno**

- *sekundární prevence – psychodiagnostika, psychoterapie, rodinná terapie*



- terciální prevence – krizová a terapeutická intervence, monitorování rizikových oblastí

**Městská policie Nové Strašecí  
Dukelská 550, 271 01 Nové Strašecí**

- vlastní činnost MP
- preventivní činnost MP
- součinnost MP a řešení přestupků
- všeobecná problematika bezpečnosti

**Středisko výchovné péče Slaný  
Tomanova 1361, 274 01 Slaný**

- program pro klienty – klub dospívajících, skupiny pro děti a mládež staršího škol. věku
- arteterapeutické skupiny, videotrénink interakcí, individuální konzultace
- program pro rodiče, pedagogy, veřejnost
- programy pro školy (Program šikana)

**Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Kladna:**

**Severní 2952, 272 04 Kladno**

- oddělení sociálně právní ochrany dětí a rodiny
- oddělení sociálně právní prevence, ochrany a humanitární činnosti

**Krizová telefonická pomoc – Linka důvěry Kladno**

*tel.: 312 684 444, 777 684 444*

**Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy Kladno**

**J. Palacha 1643, 272 01 Kladno**

*tel.: 312 292 344*

**Zařízení Sociální Intervence Kladno**

**J. Palacha 1643, 272 01 Kladno**

*tel.: 312 292 311*

**Zařízení Sociální Intervence Kladno – následná péče**

**Terapeutická komunita**

*Generála Eliáše 483, 272 03 Kladno – Dubí tel.: 312 285 074*

**Poradna a zjišťování testů HIV positivity**

*Infolinka: 844 060 606*

*pracoviště Kladno - Fr. Kloze 2316, Kladno*

*tel.: 312 292 131*

**Resocializační institut Kladno – o. s. Šance**

*Ctiborova 3091, 272 01 Kladno tel.: 603 273 142*

**AT poradna, Nemocnice Kladno**

*MUDr. Matěchová*

*Vančurova 1548, Kladno*

*tel.: 312 606 392*

**Dětské krizové centrum o.s**

*tel.: 241 480 511*

*www.dkc.cz*

**Internetová poradna**

[problem@дитеkrize.cz](mailto:problem@дитеkrize.cz)

**Linka bezpečí**

*tel.: 800 155 555*

**Linka důvěry RIAPS**  
*tel.: 222 580 697*  
[linka@mcssp.cz](mailto:linka@mcssp.cz)

**Adresář linek bezpečí v celé ČR**  
[www.capl.d.cz](http://www.capl.d.cz)

## **Příloha č. II**

### **Literatura pro oblast školního šikanování**

#### **Základní literatura**

- Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

#### **Doporučená literatura (knihy, sborníky, studie, závěrečné zprávy)**

- Kavalír, A. (Eds.) (2009). Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele. Plzeň: Dragon press s.r.o.
- Kolář, M. (2013). Výcvik odborníků v léčbě šikany. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií.
- Kolář, M. (2012). Net story: Příběhy ze světa internetu. Praha: NCBI.
- Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2009). Skrytá podstata Hradeckého školního programu proti šikanování. In: Phillipová, L., Janošová, P. (Eds.) Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference v Praze 19.3. 2009. Praha: Tribun EU.
- Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.
- Kolář, M. (Ed.) (2004) Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PdF UP 30.3. 2004. Praha: Společenství proti šikaně. 10-12.
- Kolář, M. (2000, 1997). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.
- Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.
- Kolektiv autorů (2012). Elektronická šikana a jak jí řešit. (Metodický materiál.) Praha: NCBI.
- Kopecký, K., Krejčí, V. (2010). Rizika virtuální komunikace. (Příručka pro učitele.) Olomouc: Net Univerzity. [cit. 2.12. 2012]  
<http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni>
- Krejčí, V. (2010). Kyberšikana – kybernetická šikana. Olomouc: E-Bezpečí. [cit. 2.12. 2012] Dostupný z WWW –  
<http://www.e-nebezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/materialy-pro-studium-studie-atd>
- Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: Sborník metod. Praha: IPPP: Portál.
- Philippová, L., Janošová, P. (Eds.) (2009). Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém. Sborník příspěvků z konference konané 19. 3. 2009 v Praze. Brno: Tribun EU.
- Rogers, V. (2011). Kyberšikana. (Pracovní materiály pro učitele a žáky.) Praha: Portál.

- Říčan, P., Janošová, P. (2010). Jak na šikanu. Praha: Grada.
- Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha: Portál.

### **Doporučená literatura (časopisy)**

- Kolář, M. (2010). Bolest kyberšikany. Informační bulletin 1. Úřad pro ochranu osobních údajů.
- Kolář, M. (2010). Ve škole: Šikana, nebo jen škádlení? Psychologie dnes 2 (16), 56-59.
- Kolář, M. (2009). Šikana v mateřské škole: diferenciální diagnostika – jak rozlišit šikanování od škádlení? Řízení mateřské školy (20. aktualizace). Praha: nakladatelství dr. Josef Raabe.
- Kolář, M. (2009). Zlo či dobro, šikanovanie alebo doberanie? In: Sociálna prevenci 1. Bratislava: Národné osvetové centrum.
- Kolář, M. (2007). Český školský program proti šikanování. Perspektivy. In: Sociálna prevencia. Bratislava: Národné osvetové centrum.
- Kolář, M. (2007). Český školní program proti šikanování. Právo a rodina, 3.
- Kolář, M. (2006). Jak na šikanu? Psychologie dnes 2 (12), 16-18.
- Kolář, M. (2005) Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická chirurgie. Prevence 7 ( 2), 3-7.
- Miovský, M. a kol. (2012). Návrh doporučené struktury MPP prevence rizikového chování pro ZŠ. Praha: Klinika adiktologie 1.LF KU

### **Příloha č. III**

#### **Webové stránky MŠMT – metodické dokumenty (doporučení a pokyny)**

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporučení-a-pokyny>

Pomůcka k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků a k povinnému vyloučení žáka nebo studenta k 1. 9. 2017:

[http://www.msmt.cz/uploads/Pomucka\\_k\\_nove\\_zakotvenym\\_pravam\\_a\\_povinnostem\\_pedagogickyc\\_h\\_pracovniku\\_1.pdf](http://www.msmt.cz/uploads/Pomucka_k_nove_zakotvenym_pravam_a_povinnostem_pedagogickyc_h_pracovniku_1.pdf)

#### **Webové stránky organizací majících vztah k prevenci**

[www.adiktologie.cz](http://www.adiktologie.cz)

[www.alkoholmetr.cz](http://www.alkoholmetr.cz)

[www.alkoholik.cz](http://www.alkoholik.cz)

[www.bezcigaret.cz](http://www.bezcigaret.cz)

[www.bezpecne-online.cz](http://www.bezpecne-online.cz)

[www.capld.cz/linky.php](http://www.capld.cz/linky.php) (adresář linek důvěry)

[www.clzt.cz](http://www.clzt.cz) (prevence kouření)

[www.dkc.cz](http://www.dkc.cz) (dětské krizové centrum)

[www.drogovaporadna.cz](http://www.drogovaporadna.cz)

[www.drogy-info.cz](http://www.drogy-info.cz)

[www.drogy.net](http://www.drogy.net)

[www.e-bezpeci.cz](http://www.e-bezpeci.cz)

[www.elisad.eu](http://www.elisad.eu) (Evropská asociace knihoven a info služeb v oblasti alkoholu a ostatních návykových látek)

[www.emcdda.eu.int](http://www.emcdda.eu.int)

[www.help.eu.com](http://www.help.eu.com) (témata o kouření)

[www.idealni.cz](http://www.idealni.cz)

[www.internetporadna.cz](http://www.internetporadna.cz)  
[www.ippp.cz](http://www.ippp.cz)  
<http://www.linkabezpeci.cz/webmagazine/home.asp?idk=393>  
[www.minimalizacesikany.cz](http://www.minimalizacesikany.cz)  
[www.msmt.cz](http://www.msmt.cz) (adresář speciální školství oddíl prevence)  
[www.mvcr.cz/prevence/formular/partner.html](http://www.mvcr.cz/prevence/formular/partner.html)  
[www.nekuratka.cz](http://www.nekuratka.cz) (edukativní stránka pro děti 9 - 12 let)  
[www.nekurte.cz](http://www.nekurte.cz)  
[www.odrogach.cz](http://www.odrogach.cz)  
[www.plbohnice.cz/nespor](http://www.plbohnice.cz/nespor)  
[www.podaneruce.cz](http://www.podaneruce.cz)  
[www.poradenskecentrum.cz](http://www.poradenskecentrum.cz)  
[www.pppinfo.cz](http://www.pppinfo.cz) (poruchy příjmu potravy)  
[www.prevence-info.cz](http://www.prevence-info.cz)  
[www.prevence-praha.cz](http://www.prevence-praha.cz)  
[www.prevcentrum.cz](http://www.prevcentrum.cz)  
[www.procnemluvime.cz](http://www.procnemluvime.cz)  
[www.promilesms.cz](http://www.promilesms.cz)  
[www.protisikane.cz](http://www.protisikane.cz) (kyberšikana)  
<http://prvok.upol.cz> (kyberšikana)  
[www.varianty.cz/download/pdf/texts\\_160.pdf](http://www.varianty.cz/download/pdf/texts_160.pdf) (příručka pro učitele - kyberšikana)  
[www.anabell.cz](http://www.anabell.cz) (poruchy příjmu potravy)  
[www.rodiceprotidrogam.cz](http://www.rodiceprotidrogam.cz)  
[www.romove.cz](http://www.romove.cz)  
[www.saferinternet.cz](http://www.saferinternet.cz) (kyberšikana)  
[www.sanim.cz](http://www.sanim.cz) (problematika dětí a drogy)  
[www.sekty.cz](http://www.sekty.cz)  
[www.seznamsebezpecne.cz](http://www.seznamsebezpecne.cz)  
[www.sikana.org](http://www.sikana.org)  
[www.SLZT.cz](http://www.SLZT.cz) (společnost pro léčbu závislostí na tabáku)  
[www.horkalinka.cz](http://www.horkalinka.cz) - problematika kyberšikany  
[www.teenchallenge.cz](http://www.teenchallenge.cz)  
[www.-tipni-to.cz](http://www.-tipni-to.cz)  
[www.zuova.cz/informace/cvz/alkohol.pdf](http://www.zuova.cz/informace/cvz/alkohol.pdf)  
[www.sikana.org](http://www.sikana.org)  
[www.e-nebezpeci.cz](http://www.e-nebezpeci.cz)  
[www.ncbi.cz](http://www.ncbi.cz)  
[www.linkabezpeci.cz](http://www.linkabezpeci.cz)  
[www.minimalizacesikany.cz](http://www.minimalizacesikany.cz)  
[www.internetporadna.cz](http://www.internetporadna.cz)  
[www.Horka-linka.cz](http://www.Horka-linka.cz)  
[www.napisnam.cz](http://www.napisnam.cz)

**Příloha č. IV**

**Záznamový formulář pro učitele k evidenci rizikového chování ve třídě  
v 1. pololetí 2022/23**

Na konci pololetí odeslat met. prevence k evidenci sklenarova@skolabezhranic.cz.  
Doporučení: **vytiskněte a založte ve třídě pro průběžný zápis**

<b>Formy rizikového chování vyskytující se ve školním prostředí</b>	<b>Ano-x</b>	<b>Třída</b>	<b>Počet žáků</b>	<b>Řešeno - jak?</b>
Ničení majetku školy - vandalismus				
Záškoláctví				
Opakované pozdní příchody				
Vztahové problémy /hádky, netolerance/				
Náznak šikany- šikana				
Agresivní chování				
Rušivé výbuchy potlačených emocí				
Sebepoškozování				
Kouření				
Užívání návykových látek				

Problémy spojené s nezvládnutým využíváním PC				
Rasismus				
Kyberšikana				
Nevhodné chování vůči pedagogům				

**Datum:** \_\_\_\_\_

**Podpis učitele:** \_\_\_\_\_

**Příloha č. V**

**Záznamový formulář o nahlášení - zjištění šikany nebo ublížení**

**PODEZŘENÍ O ŠIKANĚ NEBO UBLÍŽENÍ ŽÁKOVI**

**Případ viděl - nahlásil (informátor):**

**Datum a čas:**

**Popis situace (kde a kdy k situaci došlo, kdo byl přítomen, další skutečnosti):**

**Oběť – Jméno:**

**Třída:**

**Třídní učitel:**

**Agresor - Jméno:**

**Třída:**

**Třídní učitel:**

**Podpis zapisovatele:**

**Podpis informátora:**

**Příloha č. VI**

**Záznamový formulář k zaznamenání výpovědi žáku při šikaně nebo ublížení**

**VÝPOVĚĎ ŽÁKA O ŠIKANĚ NEBO UBLÍŽENÍ**

**Svědék – oběť – agresor (vhodné zakroužkujte)**

**Jméno:**

**Třída:**

**Třídní učitel:**

**Popis situace (kde a kdy k situaci došlo, kdo byl přítomen, další skutečnosti):**



<b>Podpis zapisovatele:</b>	<b>Dne:</b>
<b>Podpis žáka:</b>	
<b>Podpisy dalších přítomných:</b>	

**Strategie systémového řešení primární prevence rizikového chování ve škole je vyvěšena na web stránkách školy, k nahlédnutí u ředitele školy a ve sborovnách jednotlivých pracovišť.**

**Všichni pedagogičtí pracovníci byli seznámeni se Strategií systémového řešení primární prevence rizikového chování ve škole.**

Mgr. Hana Sklenářová  
školní metodik prevence  
ZŠ a MŠ Bez hranic